

SLOVENYA PAZAR BİLGİLERİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	3
2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ	23
3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER	28
4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER.....	35
5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER	37

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Dış Ticaret Politikası

2004 yılında Avrupa Birliği'ne üye olmasının ardından 1 Ocak 2007 tarihinde Avro Bölgesi ve Schengen Bölgesine dâhil olan Slovenya, Avrupa Birliği dış ticaret ve gümrük politikasını uygulamaktadır.

Slovenya ile diğer AB üye ülkeleri arasındaki ticaret, malların serbest dolaşımına dayanmaktadır. AB üye ülkeleri arasında malların serbest dolaşımı sadece Birlik malı statüsüne sahip mallar için geçerli olup ticaret, gümrük kontrolü, gümrük vergileri, izin ve miktar sınırlaması veya eş etkili önlemler olmaksızın gerçekleştirilir.

AB üyesi olmayan ülkelere ithal edilen ürünler için Avrupa Birliği'nin ortak gümrük tarifeleri uygulanmaktadır.

Avrupa Birliği Ortak Dış Ticaret Politikası

Avrupa Birliği (AB) üyesi ülkeler arasında tesis edilen Gümrük Birliği çerçevesinde, üye ülkeler üçüncü ülkelere ithalatta ortak kurallar uygulamaktadır.

Bu çerçevede, ticaret politikası münhasıran Avrupa Birliği'nin yetki alanına girmekte ve "Ortak Ticaret Politikası (OTP)" olarak adlandırılmaktadır. OTP, ortak gümrük tarifeleri; çok taraflı, bölgesel ve ikili ticaret anlaşmaları; üçüncü ülkelere uygulanan tek taraflı tavizler ve ticari savunma araçlarını kapsamaktadır. OTP çerçevesinde, mal ticaretinin yanı sıra hizmetler, ticaretle bağlantılı fikri mülkiyet hakları ve doğrudan yabancı yatırımlar AB'nin münhasır yetki alanında yer almaktadır.

Bu doğrultuda:

AB üyesi ülkelere ortak gümrük tarifesi ve ticari savunma araçları uygulanmakta olup, ürünlere uygulanan gümrük vergileri ve varsa, ürünler üzerinde bulunan ticari savunma araçlarına TARIC CONSULTATION veri tabanı üzerinden erişilebilmektedir.

TARIC veri tabanı ürün bazında faaliyet göstermektedir. TARIC görüntüleme sayfasında ürün kodu (good code) kısmına bilgi edinilmek istenen ürünün GTİP kodu, Geliş/Varış Ülkesi (Origin/Destination) kısmına ise ürünün ihraç veya ithal edilmek istendiği ülke yazılmak suretiyle söz konusu ürüne dair mevcut tüm uygulama ve tüzüklere ulaşılabilir. Ürünün GTİP kodunu bilmiyorsanız gelişmiş arama (advanced search) sekmesinden metin bazında da arama yapılabilir.

TARIC kullanılarak ne yapılabilir?

- Ürüne dair gümrük uygulamaları ve kotalarına, gümrük muafiyetlerine;
- Ürüne dair alınmış ticaret politikası önlemlerine (dampinge karşı uygulamalar, telafi edici önlemler vs.);
- Ürüne yönelik alınmış ithalat veya ihracat kısıtlamalarına ulaşılabilir.

TARIC veri tabanına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=en

Access2Market üye ülkelerin ve AB'nin 120'den fazla ticaret ortağının AB ile dış ticareti kapsamındaki;

- Gümrük vergilerine;
- Menş kurallarına;
- Yürürlükteki diğer vergilerine;
- İthalat prosedürlerine;

- Ürüne ilişkin teknik gerekliliklere;
- Dış ticaret istatistiklerine ilişkin detaylı bilgileri ihtiva eden bir veri tabanıdır.

Access2Market veri tabanına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilir:

(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/home>)

AB dışı ülkelerin AB ile olan ticari anlaşmalarına ve yararlanabildikleri gümrük muafiyetlerine aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/non-eu-markets>)

Üye ülkelerin pazar profillerine, ithalat prosedürlerine ve dış ticareti düzenleyen mevzuatı ile birlikte ticarete konu ürüne ilişkin teknik mevzuatına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/eu-market-0#tocms>)

Access2Market veri tabanında mal ticaretinin yanı sıra hizmet ticareti ve e-ticarete ilişkin veriler de yer almaktadır. Bu bilgilere aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/services>)

Access2Market veri tabanını daha etkin kullanmak adına Avrupa Komisyonunun organize ettiği sanal eğitim programlarına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilir:

(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/event>)

Ayrıca, AB tarafından üçüncü ülkelere karşı yürütülen ve tamamlanan dumping, sübvansiyon ve korunma önlemleri soruşturmalarına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(https://policy.trade.ec.europa.eu/enforcement-and-protection/trade-defence_en)

AB, ikili ticaret anlaşmaları bağlamında aktif bir ticaret politikası izlemektedir. AB tarafından yeni nesil serbest ticaret anlaşmaları (STA) ile mal ticaretinin yanı sıra, hizmetler, kamu alımları, fikri mülkiyet hakları, sürdürülebilir kalkınma gibi ticaret ile ilgili alanları da içeren kapsamlı STA'lar müzakere edilmekte ve akdedilmektedir. AB'nin STA'ları hakkında detaylı bilgiye aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/negotiations-and-agreements/>)

AB, Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi (GTS) kapsamında Gelişme Yolundaki Ülke ve En Az Gelişmiş Ülkelere (EAGÜ) belirli dönemler için geçerli olacak şekilde tek taraflı olarak vergi tavizleri sağlamaktadır. Halihazırda uygulanan GTS Rejimi, düşük ve düşük orta gelirli ülkeler için gümrük tarifelerini tamamen ya da kısmen kaldıran Standart GTS Rejimi; sürdürülebilir kalkınma ve iyi yönetişimin sağlanmasını teşvik etmek üzere GTS Rejimi ekinde sayılan Uluslararası Konvansiyonları onaylamaları ve uygulamaları şartıyla gelişmekte olan ülkeler için tarifeleri sıfırlayan GTS + ve silah ve mühimmat hariç olmak üzere en az gelişmiş ülkelere gelen diğer malların vergisiz ve kotasız olarak AB pazarına girmesine imkan tanıyan Silahlar Hariç Her Şey (Everything But Arms-EBA) düzenlemelerini içermektedir. Güncel GTS yararlanıcısı ülkelerin listesine aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/development/generalised-scheme-of-preferences/>)

Avrupa Yeşil Mutabakatı

İş insanlarımız tarafından Avrupa Birliği üyesi ülkelerin pazarına erişimde dikkate alınması gereken önemli bir husus da Avrupa Yeşil Mutabakatı çerçevesinde gerçekleşmekte olan ekonomik dönüşüm sürecidir.

Avrupa Birliği (AB), 11 Aralık 2019 tarihinde açıkladığı [Avrupa Yeşil Mutabakatı \(AYM\)](#)¹ ile 2050 yılında iklim-nötr ilk kıta olma hedefini ortaya koymuştur. AB, bu hedefe ulaşmak için yeni bir büyüme stratejisi benimseyeceğini ve tüm politikalarını iklim değişikliği ekseninde yeniden şekillendireceğini açıklamıştır. Sanayiden finansmana, enerjiden ulaşırmaya ve binalardan tarıma uzanan bir dizi alanda AB politikalarında kapsamlı değişiklikler öngören Yeşil Mutabakat, Tek Pazar'ın tesisinden bu yana AB'nin en büyük girişimlerinden birisidir.

Bu kapsamda, AB'nin iklim, enerji, arazi kullanımı, ulaşım ve vergilendirme politikalarının 2030 yılına kadar 1990'daki seviyesine kıyasla %55 emisyon azalımı sağlanacak şekilde gözden geçirilmesi için ["Fit for 55" \(55'e Uyum\) mevzuat değişikliği paketi](#)² Avrupa Komisyonu'nca 14 Temmuz 2021'de yayımlanmıştır.

Paketin uluslararası ticareti etkileyecek en önemli unsurlarından birisi [Sınırdaki Karbon Düzenlemesidir](#)³ (SKDM/CBAM). AB'de 2005 yılından bu yana uygulanan Emisyon Ticareti Sisteminin (ETS) dış ticarete yansımaları olarak kurgulanan SKDM uygulaması kapsamında çelik, alüminyum, çimento, gübre, hidrojen ve elektriğin AB'ye ihracatından karbon emisyonları oranında bir mali yükümlülüğe tabi olması öngörülmektedir. 1 Ekim 2023 ile 31 Aralık 2025 tarihleri arasında sadece ilgili ürünlerdeki emisyonların raporlamasını gerektiren SKDM uygulaması 1 Ocak 2026 itibarı ile mali yükümlülükler açısından yürürlüğe girmiştir.

SKDM kapsamında yayımlanan tüm uygulama mevzuatı, detaylı bilgi notları ve son gelişmelere Bakanlığımız [Yeşil Mutabakat](#) sayfasından erişim sağlanması mümkündür.

Yeşil Mutabakatın ana unsurlarından bir diğeri ise dögüsel ekonomi mevzuatlarıdır. AB tarafından dögüsel ekonomiye geçişin sağlanması amacıyla, ham madde temini aşamasından ürünlerin üretimi, tüketimi ve atık yönetimine dair dögüsel bir yaklaşım ile yeni kurallar getirileceği açıklanmış, elektronik ve bilişim teknolojileri, piller ve araçlar, ambalaj, plastikler, tekstil, yapı ve inşaat, gıda, su ve besinler öncelikli sektörler olarak belirlenmiştir.

Bu çerçevede, [Batarya ve Batarya Atıkları Tüzüğü](#)⁴, [Gıda ile Temas Eden Geri Dönüştürülmüş Plastik Tüzüğü](#)⁵, [Ambalaj ve Ambalaj Atıkları Tüzüğü](#)⁶, [Yapı Malzemeleri Tüzüğü](#)⁷ yasalaşmış olup, [dögüsel araç tasarımına](#)⁸ ilişkin mevzuatın yasama süreci devam etmektedir.

Öte yandan, Gümrük Birliği kapsamında ülkemizde uyum sağlanan ürün mevzuatında önemli değişiklikler getirecek olan ve 30 Mart 2022 tarihinde açıklanan Sürdürülebilir Ürün İnisyatifi ile gıda, yem ve medikal ürünler haricinde tüm ürün grupları için sürdürülebilirliğin bir norm olarak belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu kapsamda 28 Haziran 2024 tarihinde AB Resmi Gazetesinde yayımlanarak yürürlüğe giren [Sürdürülebilir Ürünler İçin Eko-Tasarım Tüzüğü \(ESPR\)](#)⁹ ile ürün bazlı geliştirilecek eko-tasarım kurallarının genel çerçevesi oluşturulmuş olup, söz konusu eko-tasarım kuralları ile AB pazarına girişte kaynak verimliliği, çevre ve su ayak izi, zararlı kimyasal kullanımından arılık, dayanıklı, tamir edilebilir, geri dönüştürülebilir olma gibi kriterlerin esas alınması, ürün özelliklerinin dijital ürün pasaportu ile tüm ekonomik operatörlerin erişimine açık olması

¹ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

² <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/green-deal/fit-for-55-the-eu-plan-for-a-green-transition/>

³ https://taxation-customs.ec.europa.eu/carbon-border-adjustment-mechanism_en

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal->

<content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L.2023.191.01.0001.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2023%3A191%3ATOC>

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/1616/oj>

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2025/40/oj/eng>

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/3110/oj/eng>

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023PC0451>

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L.202401781>

amaçlanmaktadır. Bu itibarla, ihraç ürünlerimizin AB pazarına girişinde, eko-tasarım kurallarına uyum sağlaması, ilgili teknik kriterlere uyumun belgelendirilmesi zorunlu hale gelecektir.

Bu doğrultuda Tüzük kapsamında çıkarılacak eko-tasarım kurallarına dair [2025-2030 Dönemi Çalışma Programı](#)¹⁰ 16 Nisan 2025 tarihinde açıklanmıştır. Ürün bazlı eko-tasarım kuralları için öngörülen takvim, demir-çelik için 2026, hazır giyim, lastik ve alüminyum için 2027, mobilya için 2028, döşekler için 2029 olarak belirlenirken; yatay olarak çıkarılacak mevzuat için takvim, tamir edilebilirlik için 2027, geri dönüştürülmüş içerik ve elektrikli aletlerin geri dönüştürülebilirliği için 2029 olarak belirlenmiştir. Ayrıca, halihazırda enerji-etiketlemesi mevzuatına tabi olan 16 elektronik cihaz için de 2030 yılına kadar eko-tasarım kurallarının belirlenmesi öngörülmüştür. Komisyon tarafından yetki devrine dayanan mevzuatlar ile çıkarılacak ürün bazlı kurallara uyum için 18 aylık geçiş süresi tanınması beklenmektedir.

Buna ek olarak, AB bir taraftan üçüncü ülkelere yönelik atık ihracatını kontrol altına almayı hedeflerken, AB içindeki mevcut atıkların da bir kaynak olarak ekonomiye kazandırılmasını amaçlamaktadır.

Bu itibarla, AB tarafından açıklanan [Atık Sevkiyatı Tüzüğü](#)¹¹ ile AB içinde toplanan atıkların öncelikli olarak AB içinde kullanılması amacıyla atık sevkiyatlarına kısıtlamalar getirilmesi öngörülmektedir. Bu çerçevede, 21 Mayıs 2027 tarihinden itibaren AB'den atık ithalatı yapan tesislerin atığı çevreye uygun koşullarda işlediğine yönelik üçüncü taraf denetimlerine tabi tutulması zorunlu hale gelecektir. Bu çerçevede, ilgili denetimden geçmemiş tesislerin atık ithalatı yapması mümkün olmayacak olup denetimlerde [AB'nin Endüstriyel Emisyonlar Direktifi \(2010/75\)](#) kapsamında atık işleme tesisleri için belirlemiş olduğu Mevcut En İyi Teknikler belgeleri başta olmak üzere mevzuatta listelenen AB mevzuatları ve uluslararası sözleşmelere uyum esas alınacaktır.

[Atık Çerçeve Direktifinin Revizyonu](#)¹² ile ise, AB içindeki atıkların kaynağında ayrı toplanması amacıyla Genişletilmiş Üretici Sorumluluğu (GÜS) uygulamasının tüm sektörlerde genişletilmesi amaçlanmıştır, bu çerçevede 2025 yılı itibarı ile AB üye ülkelerinde tekstil ve konfeksiyon atıklarının ayrı toplanmasının GÜS kapsamında gerçekleştirilmesine yönelik ortak kurallar düzenlenmiştir.

Öte yandan, [Ormansızlaşmanın Önlenmesi Tüzüğü \(EUDR\)](#)¹³ ile 30 Aralık 2026 tarihi itibarıyla, büyük oranda ormansızlaşmaya sebep olan soya, sığır eti, palm yağı, ahşap/ağaç ürünleri, kakao, kauçuk, kahve ve bunlardan elde edilen belirli ürünleri üretimde girdi olarak kullanan çikolata, mobilya, lastik, deri gibi ürünlerin AB pazarına girişinde ormansızlaşmaya/orman bozulmasına yol açmadığı ve insan ve işçi haklarına uygun üretildiğine yönelik özen yükümlülüğü beyanı zorunlu hale getirilmiştir.

29 Ocak 2025 tarihinde yayımlanan [Rekabetçilik Pusulası](#)¹⁴ ile iklim değişikliği ile mücadele sürecinde AB'nin rekabetçiliğini artıracak adımlar atılması, inovasyonun kolaylaştırılması, yatırım ortamının iyileştirilmesi, AB mevzuatlarının basitleştirilmesi amaçlanmıştır. 26 Şubat 2025 tarihinde açıklanan Temiz Sanayi Planı ile enerji maliyetlerinin düşürülmesi, yeni finansman kaynağı oluşturulması, ham madde tedarik güvenliğinin sağlanması, uluslararası işbirliklerinin artırılması, kamu alımlarında sürdürülebilir ürünlere talebin artırılmasına yönelik tedbirler belirlenmiştir. Bu doğrultuda, otomotiv sektörü eylem planı ile demir-çelik ve metaller eylem planları yayımlanmıştır.

Söz konusu politikalar arasında, otomotiv sektörünü kapsayan yeni sanayi, kamu alımları ve teşvik politikalarında **"AB önceliği"**, **"Made in EU"** gibi kriterler ile yerel ürünlere ayrıcalık tanınması, hurda demir-çelik ve alüminyum ihracatına kısıtlama getirilmesi gibi politikalar ülkemizde yakından takip edilmektedir.

"Made in EU" yaklaşımının kapsamını ve kriterlerini ortaya koyması beklenen [Sanayi Hızlandırma Yasası](#) taslağı 4 Mart 2026 tarihinde yayımlanmıştır. Son açıklanan taslakta AB tarafından öncelikli sektörlerde kamu alımları ve kamu destek politikalarında düşük karbonlu ve/veya "AB menşeli" olma şartı getirilmiş olup anılan taslakta Gümrük Birliği'nin "Birlik ile eşdeğer menşe" şartını karşılayabilmesine imkan veren hukuki zemine yer

¹⁰ https://environment.ec.europa.eu/document/download/5f7ff5e2-eb9-4bd4-a139-db881bd6398f_en?filename=FAQ-UPDATE-4th-iteration_clean.pdf

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32024R1157>

¹² https://environment.ec.europa.eu/publications/proposal-targeted-revision-waste-framework-directive_en

¹³ [EUR-Lex - 02023R1115-20251226 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/02023R1115-20251226-EN-EUR-Lex)

¹⁴ https://commission.europa.eu/document/download/10017eb1-4722-4333-add2-e0ed18105a34_en

verilmiştir. Bu kapsamda ülkemiz pozisyonunun korunmasına ve güçlendirilmesine yönelik AB ile teknik ve üst düzey temaslar sürdürülecektir.

**AB Yeşil Mutabakatı kapsamındaki güncel gelişmeler ve AB Kurumlarınca yayımlanan bilgi/belgeler hakkında özet bilgiye erişmek için Bakanlığımız web sitesindeki "[Yeşil Mutabakat](#)" bölümünü¹⁵ takip ediniz.

İthalat Rejimi

Ürün ithalatı, malların üçüncü bir ülkeden (Antlaşmanın uygulanmadığı bir ülke veya bölgeden) veya Birlik gümrük bölgesinin bir parçası olmayan (Heligoland Adası, Büsingen, Ceuta, Melilla, Livigno, Campione d'Italija bölgesi ve Lugano Gölü'nün İtalyan suları gibi) üçüncü bir bölgeden AB gümrük bölgesine yani Slovenya'ya girişi anlamına gelir.

Slovenya'da, üçüncü bir ülkeden veya üçüncü bir bölgeden doğrudan mal girişi sadece Koper Limanı, Ljubljana Havaalanı (Jože Pučnik) veya posta yoluyla mümkündür. Gümrük vergileri ödendikten ve ithalat koşullarına uyulduğu denetlendikten sonra, ithal mallar AB'nin geri kalanında herhangi bir ek gümrük kontrolü olmaksızın serbestçe dolaşabilir.

Slovenya'nın da aralarında bulunduğu AB ile yapılan Gümrük Birliği anlaşması, Türkiye ile AB arasındaki sanayi ve işlenmiş tarım ürünlerinin ticaretini kapsamaktadır.

EORI numarası (Ekonomik Operatör Kayıt ve Kimliklendirme); bir üye devletin gümrük otoritesi tarafından Ekonomik Operatörlere (EO'lar), yani şirketlere (tüzel kişiler) veya gerçek kişilere atanan, AB genelinde benzersiz bir tanımlayıcıdır. Bir EO, bir üye devlette gümrük amaçlı kayıt yaptırarak, AB genelinde geçerli bir EORI numarası alabilir.

Giriş Özeti Beyanı; AB gümrük bölgesine giren malların taşıyıcısının, AB'ye giriş yaptığı ilk gümrük idaresine önceden kargo bilgisi sunması gerekmektedir. Bu bilgi, malların taşıyıcısı tarafından önceden verilmesi gereken Giriş Özeti Beyannamesi (ENS) aracılığıyla sağlanır. Taşıyıcının ENS'ye dahil etmesi gereken bilgilerin bir kısmı, ihracatçı tarafından düzenlenen belgelerden (konşimento, ticari faturalar vb.) gelir; bu nedenle bu belgelerin ENS'nin sunulmasından sorumlu tarafa zamanında ve doğru bir şekilde ulaşması çok önemlidir. ENS hakkında bilgiler de içeren, Avrupa Birliği'ne giriş ve ithalatta gümrük formalitelerine ilişkin bir Rehber Belgesi de mevcuttur. (https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2022-12/2022-8618778%2020221212%20Guidance%20EntryImport%20revised_FINAL.pdf)

Gümrük Beyannamesi; malların gümrük onaylı herhangi bir işleme veya kullanıma tabi tutulması, Birlik Gümrük Kodu ve Geçiş Dönemi Yetkilendirilmiş Yasası (Yönetmelik (AB) 2016/341 (CELEX 32016R0341)) uyarınca tüm AB Üye Devletleri için ortak bir form olan Tek İdari Belge (SAD-Single Administrative Document) kullanılarak yapılır ve tamamen elektronik bir gümrük ortamı oluşturulur.

Belirli mal türleri için öngörülen veterinerlik, bitki sağlığı veya diğer kontrollerin yapıldığına dair belgelerin beyannamelere eklenmesi gerekmektedir.

¹⁵ <https://ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/yesil-mutabakat>

Kalite kontrolüne tabi tutulan taze meyve ve sebzeler, serbest dolaşım veya ihracat için serbest bırakılmadan önce Slovenya Cumhuriyeti Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Koruma müfettişi tarafından kontrol edilmelidir. Bu kontroller sınır kontrol noktalarında (Koper Limanı, Jože Pučnik Havaalanı ve Ljubljana Postanesi) veya diğer kontrol noktalarında (Ljubljana, Obrežje, Sežana, Celje ve Maribor) yapılır.

Mallar, AB'ye ithalatla ilgili koşulların; gümrük vergilerinin ve diğer ücretlerin ödenmesi, tarife dışı ticari politika önlemlerinin uygulanması ve malların ithalatıyla ilgili diğer formalitelerin yerine getirilmesi durumunda serbest dolaşıma girer. Bir başka deyişle, AB dışı mallara 'AB malları' gümrük statüsünü kazandırılır.

İthalatta ödenen vergiler gümrük vergileri, dampinge karşı vergiler olurken ulusal vergiler KDV, ÖTV ile çevre ve motorlu taşıtlar vergileridir.

Gümrük Kontrolleri:

AB Gümrük İşlemleri Başlığı

- İthalat Kontrol Sistemi 2 (ICS2) Sürüm 3

ICS2 sistemi, ekonomik operatörlerin AB'ye doğrudan veya AB'den transit şekilde üçüncü ülkelere gerçekleştirilecek sevkiyatlarına ilişkin bilgi ve verilerin yükleme öncesi kargo bilgisi (PLACI) ve varış öncesi giriş özet beyanları (ENS) aracılığıyla AB Gümrük İdareleri'ne sunulmasını gerekli kılan bir elektronik gümrük sistemidir.

Sistem ile kargo ve taşımaya ilişkin risk analizinin gerçekleştirilip güvenliğe ilişkin tehditlerin önlenmesi, uluslararası gümrük işlemlerinin kolaylaşması ve ekonomik operatörler ve AB Gümrük İdareleri arasındaki bilgi alışverişinin basitleşmesi amaçlanmaktadır.

Sistemden pek çok ticari aktör etkilenecek olup AB sınırları içinde ve dışında posta operatörleri, ekspres kargo taşımacılığı, havayolu kargo taşımacılığı, denizyolu, demiryolu ve karayolu taşımacılığı, AB sınırları dahilinde belirli son alıcılar, lojistik firmaları bu aktörler arasında yer almaktadır. Bu yönüyle, doğrudan AB'ye veya AB'den transit olarak başka bir ülkeye eşya gönderen Birlik dışındaki, Türkiye dahil, tüm ihracatçılar sistemden etkilenecektir.

Sistem kapsamında, AB'nin ihtiyaç duyduğu verilerin girilmemesi halinde, taşımaya ilişkin işlemler AB sınırında durdurulup eşyanın gümrük işlemleri yapılmayacak, yetersiz beyanlar reddedilecek ya da ticaret akışını sekteye uğratabilecek tedbirler söz konusu olabilecektir.

Sistem, sevkiyat kapsam ve şekline göre üç sürüm halinde uygulanmaktadır. Havayolu kargo taşımacılığı ön yükleme ve havayolu posta taşımacılığı ön yükleme için Sürüm 1, 15 Mart 2021 tarihi itibarıyla; havayolu genel kargo taşımacılığı ile havayolu taşımacılığı ve posta taşımacılığı için Sürüm 2 ise, 1 Mart 2023 tarihi itibarıyla; deniz yolu, karayolu ve demiryolu taşımacılıklarını kapsayan Sürüm 3 ise 1 Nisan 2025 tarihi itibarıyla uygulanmaktadır. Böylece, sistemin operasyonel süreci tüm taşımacılık modları için AB gümrüklerinde devreye alınmıştır.

Avrupa Komisyonu tarafından sistem sürümlerine ilişkin Türkçe broşürler yayımlanmaktadır. Buna ilâve olarak, sistemin tanıtımının yapılıp kullanımına ilişkin bilgilerin sunulduğu eğitim videolarına Bakanlığımız girişimleriyle Türkçe dil seçeneği de eklenmiş olup, ilgili videolara (https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs/customs-security/import-control-system-2_en#elearning-courses) adresinden erişim sağlanabilmektedir.

ICS2 sistemi kapsamındaki uygulamaya ilişkin diğer tüm bilgilere ve ekonomik operatörlere yönelik yayımlanan belgelere AB'nin [Import Control System 2 \(ICS2\) - European Commission \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/ics2/) adresindeki bağlantısından erişilebilmektedir.

- Pan-Avrupa-Akdeniz (PEM) Tercihli Menşe Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyona İlişkin Güncel Durum

PEM Tercihli Menşe Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyonu revize eden yeni PEM Konvansiyonu ülkemizde 19 Aralık 2025 tarihinde onaylanmış ve revize Konvansiyonun uygulama hükümlerine ilişkin "Pan-Avrupa-Akdeniz Tercihli Menşe Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyon Ortak Komitesinin 1/2023 Sayılı Kararı Kapsamı Tercihli Menşe Kuralları Hakkında Yönetmelik" 20 Aralık 2025 tarihli ve 33113 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

PEM bölgesinde yer alan ülkeler arasındaki tercihli ticarete kullanılan çapraz menşe kümülasyonu sayesinde, taraf ülkeler ithal edilen girdileri üretim süreçlerinde kendi ülkeleri menşeli ürünler olarak kullanılabilir ve bu sayede nihai ürün kolay bir şekilde ihracatçı ülke menşei kazanabilmektedir.

Bölge ülkeleriyle olan 16 tercihli düzenlemeden 14'ü için (AB Tarım, AKÇT, EFTA, Faroe Adaları, Filistin, Fas, Mısır, Sırbistan, Bosna-Hersek, Kosova, Kuzey Makedonya, Karadağ, Gürcistan, Moldova) revize menşe kuralları uygulamaya alınmış ve eski kural setine dayanan Tunus ve Arnavutluk STA'larımızın da revize kurallara geçişinin sağlanması için çalışmalar devam etmektedir.

1 Ocak 2026 tarihi itibarıyla ülkemiz ile PEM'e taraf ülkeler arasında uygulanan çapraz kümülasyon olanaklarına ilişkin güncel durum ve PEM kümülasyon olanaklarına ilişkin güncel gelişmeler Bakanlığımız internet sitesinin Duyurular (<https://ticaret.gov.tr/duyurular>) bölümünde ve (<https://ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/avrupa-birligi/pan-avrupa-akdeniz-tercihli-mense-kurallari>) sayfasında düzenli olarak yayımlanmaktadır.

İhracat Rejimi

Malların ihracatı, Topluluk mallarının Avrupa Birliği'nin gümrük bölgesinden üçüncü bir ülkeye (Avrupa Topluluğunu kuran Antlaşmanın uygulanmadığı arazi veya bölge) veya Avrupa Birliği'nin gümrük bölgesinin bir parçası olmayan üçüncü bir bölgeye çıkarılması anlamına gelir.

Mallar üçüncü ülkelerin gümrük bölgeleri üzerinden bir üye devletten diğerine aktarıldığında, ihracat prosedürü kullanılmaz. Mallar ihracat prosedürüne tabi tutulmadan önce, söz konusu mallar için bir çıkış özet beyanı (exit summary declaration-ESD) sunulmalıdır. ESD'de yer alan tüm bilgileri içeren bir gümrük beyannamesi vermek de mümkündür. İhracat beyannamesi veri işleme tekniği ile elektronik olarak düzenlenir. İhracat prosedürünün yerine getirilmesi için gereken belgeler (fatura, transit belgeler, tarım ürünleri için ihracat lisansı vb.) beyannameye eklenir.

İhracat prosedürü, malların gümrük denetimini, potansiyel ihracat vergilerinin tahsilatını, kısıtlamaların ve sınırlamaların ve ticari politika önlemlerinin uygulanmasını içerir. Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 52. maddesi uyarınca, ihracatçının eşyanın Birlik Gümrük Bölgesinden çıkışını gösteren yeterli kanıtı sunması koşuluyla, Slovenya'dan ihraç edilmek üzere sevk edilen mallar KDV'den muaftır. İhracat prosedürü hakkında bilgiye Slovenya Finans İdaresi web sayfasından erişilebilmektedir. (<https://www.fu.gov.si/en/topics/#c5293>)

Gümrük Vergileri

Diğer AB üyesi ülkeler gibi Slovenya da AB Ortak Gümrük Tarifesi'ni uygulamaktadır. İthalatta Avrupa Toplulukları Birleştirilmiş Gümrük Tarifesi'ne (TARIC) göre ortak gümrük tarifesi (OGT) uygulanmakta, ithalatta alınan vergiler KDV oranları dışında aynı olmaktadır. Avrupa Birliği'nde yürürlükte bulunan gümrük vergileri hakkında (https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp) veri tabanından bilgi alınabilmektedir.

Söz konusu veri tabanı, madde tanımı veya gümrük tarife alt pozisyonu bazında arama yapılmasına olanak tanımakta, ayrıca varsa ilgili ürüne ilişkin geçici gümrük uygulamaları, dampinge karşı önlem vs. diğer düzenlemeleri de göstermektedir.

Gümrük Birliği'nin tamamlanması ile beraber, Türkiye ile AB arasında sanayi ürünleri ticaretinde gümrük vergileri, miktar kısıtlamaları ve eş etkili tedbirler kaldırılmış, Türkiye üçüncü ülkelere karşı Ortak Gümrük Tarifesi (OGT) uygulamaya başlamıştır.

Türkiye-AB Gümrük Birliği

Türkiye ile AB arasındaki Gümrük Birliği kapsamındaki ürünler için gümrük vergisi veya herhangi bir miktar kısıtlaması bulunmamaktadır. Gümrük Birliği 31 Aralık 1995 tarihinden beri yürürlükte olup, temeli 1963'te imzalanan Ankara Anlaşması ve 1970'de imzalanan Ek Protokol'e dayanmaktadır.

Gümrük Birliği, sanayi ürünleri ve işlenmiş tarım ürünlerini (sanayi payı itibarı ile) kapsamaktadır. Gümrük Birliği sınırlarında üretilen ve elde edilen mallar ya da Gümrük Birliği'nde serbest dolaşıma sunulan mallar bu gümrük statüsünün kanıtı olan A.TR Belgesi eşliğinde Gümrük Birliği topraklarında herhangi bir yerde serbestçe dolaşma hakkına sahiptir.

Yasal Dayanaklar:

- AT-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin Gümrük Birliği'nin son aşamasının uygulanmasına ilişkin 1/95 sayılı ve 22 Aralık 1995 tarihli kararı:

(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:21996D0213%2801%29&rid=2>)

- AT-Türkiye Gümrük İşbirliği Komitesi'nin 1/2006 sayılı ve 26 Eylül 2006 tarihli AT-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin 1/95 sayılı kararının uygulamasına ilişkin ayrıntıları düzenleyen karar

(<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:265:0018:0038:en:PDF>)

Gümrük Birliği, Amsterdam Anlaşması EK 1'de belirtilen tarım ürünleri ile Avrupa Kömür ve Çelik Anlaşması'nın kapsadığı kömür ve çelik ürünlerini kapsamamaktadır. Bu ürünler aşağıdaki yasal dayanaklar çerçevesinde tavizli bir rejimden yararlanabildikleri zaman bir menşe ispat belgesi ibraz edilmesi gerekmektedir (Movement Certificate-Dolaşım Belgesi-EUR.1 ve fatura beyanı).

Yasal Dayanaklar:

- AT-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin 25 Şubat 1998 tarihli ve 1/98 sayılı kararı ile tarım ürünleri ticaret rejimi hakkında 3 no.lu Protokol:

(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:1998:086:TOC>)

- Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu ile Türkiye Cumhuriyeti arasındaki anlaşma uyarında Anlaşmanın 1. Protokolünü değiştiren 8 Temmuz 1991 tarihli Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'nu kuran Anlaşma kapsamındaki ürünlerin ticaretiyle ilgili düzenlenen Ortak Komite'nin 2/99 sayılı kararı:

(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=uriserv:OJ.L.2009.143.01.0001.01.ENG>)

Rekabet

AB'nin Rekabeti Bozucu Yabancı Sübvansiyonlar Tüzüğü

Avrupa Komisyonunun Rekabeti Bozucu Yabancı Sübvansiyonlar Tüzüğü 23 Aralık 2022 tarihinde L 330 sayılı AB Resmi Gazetesinde EU 2022/2560 sayısıyla yayınlanmış olup, anılan Tüzük kapsamında, Avrupa Komisyonu'na üçüncü ülkeler tarafından verilen ve AB pazarında rekabeti bozan sübvansiyonlara karşı soruşturma yürütme ve gerekli durumlarda önlem alma yetkisi verilmektedir. Böylelikle, AB'nin katı rekabet kurallarına tabi AB'de yerleşik firmalar ile üçüncü ülke firmaları arasında eşit rekabet şartlarının sağlanmasının hedeflendiği açıklanmıştır.

Tüzük ile birlikte üçüncü ülkenin, doğrudan veya dolaylı olarak iç pazarda faaliyette bulunan bir veya daha fazla yüklenici veya sektöre fayda sağlayan mali katkı yabancı sübvansiyon olarak değerlendirileceği ifade edilmiştir.

Tüzük kapsamında, yüklenicilerin eşik değerlerin üzerinde kalan tüm satın alma ve birleşmeleri ile kamu alımlarına katılımlarının Komisyona ön bildirimini yapılması gerekmekte olup, ayrıca Komisyonun eşik değerler altında kalsalar dahi, piyasayı bozucu yabancı sübvansiyon şüphesi bulunan tüm piyasa hareketlerini soruşturma yetkisi bulunmaktadır. Tüzüğe (<https://eur-lex.europa.eu/eli/req/2022/2560/oj>) bağlantısından erişilebilmektedir.

Söz konusu Tüzük, 12 Temmuz 2023 tarihi itibarıyla uygulanmaya başlamış olup, 12 Ekim 2023 itibarıyla şirketlerin, yabancı mali katkıları içeren ve ilgili bildirim eşiklerini aşan şirket birleşmeleri ve kamu alımları hakkında bildirimde bulunmaları gerekmektedir.

Tüzük kapsamında Komisyonun soruşturması, üçüncü ülke tarafından sağlanan mali katkının iç pazarı bozan bir yabancı sübvansiyon niteliğinde olup olmadığı değerlendirildiği bir ön inceleme aşaması ile başlamaktadır. Komisyonun bu değerlendirmeye ulaşması halinde, yabancı sübvansiyon alan teşebbüse yönelik derinlemesine soruşturma başlatması mümkündür. Halihazırda, Komisyonun hem resen hem de bildirim yükümlülükleri çerçevesinde başlattığı çeşitli soruşturmalar bulunmaktadır.

Tüzük ile ilgili olarak 12 Temmuz 2023 tarihli AB Resmi Gazetesinde (EU) 2023/1441 sayılı Uygulama Tüzüğü yayınlanmıştır. Söz konusu Tüzükte birleşmelere ilişkin bildirimlerin ve kamu alımları prosedürlerinde yabancı mali katkı bildirimlerinin şekil, içerik ve usulü, Tüzüğe göre yapılması gereken sözlü açıklamaların usulüne ilişkin detaylar, ifşa, dosyalara ve gizli bilgilere erişim hakkındaki detaylı kurallar, şeffaflık gereklilikleri ve zaman kısıtlarının hesaplanması ve Tüzük kapsamındaki taahhütlere ilişkin zaman kısıtlarının detayları belirlenmiştir.

Uygulama Tüzüğüne [Implementing regulation - 2023/1441 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/eli/req/2023/1441/oj) adresinden ulaşılabilir.

İç Vergiler ve Oranları

Tüm vergiler; gümrük vergileri, özel tüketim vergileri ve ithalat üzerindeki katma değer vergisi Slovenya Cumhuriyeti Mali İdaresi (FURS) tarafından tahsil edilir.

Ülkede uygulanmakta olan başlıca vergiler:

Kurumlar Vergisi

Genel kurumlar vergisi oranı %19 dur. Ancak Slovenya'da yaşanan sel felaketi nedeniyle 2024, 2025, 2026, 2027 ve 2028 yılları için vergi matrahının yüzde 22'si oranında kurumlar vergisi ödenir. %0 özel vergi oranı, kanunda öngörülen şartları yerine getirmesi durumunda yatırım fonları ve emeklilik fonlarına uygulanmaktadır.

Gelir Vergisi

Gelir Vergisi Kanunu'na göre yerleşik kişiler yurtiçi ve yurtdışından elde edilen gelirleri üzerinden gelir vergisi ödemekle yükümlüdür. Yerleşik olmayanlar ise yalnızca Slovenya'da elde ettikleri gelirler üzerinden gelir vergisi ödemekle mükelleftir. Belirlenmiş gelir dilimlerine artan oranlı olmak üzere %16, %26, %33, %39 ve %50 oranında vergi uygulanmaktadır.

Stopaj Vergisi

Vergi oranı %15'tir.

Başlıca Dolaylı Vergiler

- KDV: Standart KDV oranı %22, indirimli oran veya muafiyetlere tabi olarak belirtilmeyen mal ve hizmetlerin tümü için geçerlidir. %9,5 indirimli KDV oranı gıda, su ve ilaç gibi KDV Kanunu tarafından özel olarak tanımlanan mallar ve hizmetler için geçerlidir. Kitaplar, süreli yayınlar ve onların dijital formları üzerindeki KDV oranı ise %5'tir.

- Özel Tüketim Vergisi: Tütün ürünleri, alkol ve alkollü içecekler, enerji ürünleri (mineral yağlar, doğal gaz, taş ve kok kömürü) ve elektrik özel tüketim vergisine tabidir. Özel tüketim vergileri, Slovenya'da üretilen, üçüncü ülkelerden ithal edilen veya başka bir AB üyesi devletten edinilen, Slovenya'da tüketilecek mallar için ödenmektedir.

Ülkede uygulanmakta olan vergiler hakkında ayrıntılı bilgiye [\(<https://www.sloveniabusiness.eu/business-environment/taxes-and-accounting>\)](https://www.sloveniabusiness.eu/business-environment/taxes-and-accounting) sayfasından ulaşılabilir.

Ürün Standartları ile ilgili Uygulamalar

Slovenya, ithal ürünlerde AB teknik mevzuatını uygulamaktadır.

Avrupa Birliği'nin Ürünlere Dair Teknik Mevzuatı

Bir ürünün Avrupa Birliği (AB) pazarına girebilmesi için AB'nin tüzük, direktif vb. olarak adlandırılan (EURLEX internet sayfasından ulaşılabilen) teknik mevzuata uygun olarak üretilmesi ve piyasaya arz koşullarını sağlaması gerekmektedir. AB'nin teknik mevzuatı, tüm ürünler için temel kuralları belirleyen yatay mevzuatın yanı sıra, ürünlere ilişkin teknik düzenlemelerden (örn: oyuncaklar, makineler, asansörler, tıbbi cihazlar, yapı malzemeleri, kimyasallar vs.) oluşmaktadır. Bunun haricinde, AB içinde ortak bir düzenlemeye tabi olmayan (kırtasiye ürünleri, mobilyalar, saatler vs.) ürünlere ilişkin üye ülkeler kendi düzenlemelerini yapmakta serbesttir.

Ülkemiz, Gümrük Birliği gereğince AB'nin ürünlere dair teknik mevzuatını ve sistemini uyumlaştırmaktadır. Bu çerçevede, Türkiye AB'nin CE İşareti, onaylanmış kuruluşlar, piyasa gözetimi ve denetimi, AB'nin ortak bir düzenlemesi olmayan alanda karşılıklı tanımaya dair kurallarını ve ürünlere ilişkin (sektörel) mevzuatını ulusal mevzuatına aktarmıştır. Ülkemiz, AB'nin ürünlere ilişkin mevzuatındaki güncellemeleri de takip ederek bilahare ulusal mevzuatına yansıtmaktadır.

Ülkemizde, AB mevzuatı kapsamında atanmış onaylanmış kuruluşların listesi ise güncel olarak AB'nin Yeni Yaklaşım Onaylanmış Kuruluş Bilgi Sistemi'nde (NANDO- <https://webgate.ec.europa.eu/single-market-compliance-space/home>) yayınlanmaktadır.

Sonuç olarak, ortak bir AB mevzuatı bulunan ürünler yönünden ulusal mevzuatımızı uyumlaştırdığımız ölçüde veya düzenlenmemiş alanda yer alan ürünler yönünden Türk ürünlerinin AB'de ilave test/belgelendirmeye ihtiyaç olmaksızın AB menşeli ürünlerle eşit muameleye tabi tutulması ve malların serbest dolaşımı ilkesi kapsamında ithalat kontrollerine tabi tutulmaması gerekmektedir. Bu kapsamda, Türkiye'de üretilen ürünler, AB'de üretilmiş ürünlere eşdeğer güvenlik ve kalite düzeyini sağlamaktadır. Ülkemizce uyum sağlanan AB mevzuatı ve ilgili yetkili kuruluşların irtibat bilgileri "Türkiye Ürün Kuralları Veri Tabanı"nda yer almaktadır; anılan Veri Tabanına <https://urunkurallari.ticaret.gov.tr/> adresinden erişim sağlayabilirsiniz.

AB teknik mevzuatına ilişkin ayrıntılı bilgi edinmek için (abteknik@ticaret.gov.tr) adresinden irtibata geçilebilmektedir. Ayrıca, Avrupa Birliği'nce hazırlanan ve ürün kurallarının uygulanmasına ilişkin bilgiler içeren güncel Mavi Rehber, Bakanlığımız tarafından Türkçeye çevrilerek üreticilerimizin, ilgili Bakanlıklarımızın, sivil toplum kuruluşlarımızın ve ilgili tüm paydaşların hizmetine sunulmuştur.

Mavi Rehber'e aşağıda yer alan adres üzerinden erişilebilmektedir:

(<https://ticaret.gov.tr/data/5dc55af713b87654fc017421/MAV%C4%B0%20REHBER%202022,,.pdf>)

AB ve Ürün Standartları

Bazı ürünler menşesine bakılmaksızın Avrupa Birliği'nin getirdiği zorunluluklar sebebiyle birtakım mevzuatla sınırlandırılmıştır. Diğer taraftan, bütün Birlik ülkeleri için özellikle adil rekabeti destekleyici çeşitli garanti sistemleri bulunmaktadır. ISO 9000 serisi kaliteyi garantileyen ve rekabet faktörünü ön plana çıkaran bir uygulamadır. Çevre üzerine ISO 14000 serisi ve iş sağlığı ve güvenliği amacıyla ISO 45001 sistemi önem kazanmıştır. GLOBALGAP (eski adıyla EUREPGAP) sertifikasının alınması zorunlu olmamakla birlikte ürün satın almada tercih nedenidir.

AB kuralları gereğince bazı sanayi ürünlerinin AB pazarına girebilmesi için AB teknik mevzuatına uyumlu olması gerekmektedir. CE işareti bu kapsamdaki uygulamalardan biridir. Birçok sanayi ürününde CE İşareti

(https://ec.europa.eu/growth/single-market/ce-marking_en) bulunması zorunludur. Ürünlerin, CE işaretli olarak piyasaya sunulmasından imalatçı sorumludur. Ancak, eğer imalatçı ya da imalatçının yetkili temsilcisi Avrupa Birliği içinde değilse, bu sorumluluğu ithalatçı yerine getirmek zorundadır. Diğer bir anlatımla, ithalatçı ithal ettiği ürünlerin AB mevzuatına uygunluğunu temin etmek zorundadır.

Ürünlerin piyasaya arz edilmesine ilişkin akreditasyon ve piyasa gözetimi ve denetimi işlemleri AB'nin 765/2008/EC sayılı Tüzüğü ile 2019/1020/EU sayılı Tüzüğü'ne göre yürütülmektedir. Anılan mevzuat, AB gümrüklerinde kontrolleri, CE İşareti ve akreditasyonunun yanı sıra üye devletlerde piyasa gözetimi ve denetimine yönelik hükümler ihtiva etmekte olup, üye ülkeler tarafından işbirliği içinde uygulanmaktadır.

AB genelinde gıda ile ilgili genel prensiplerin ve temel düzenlemelerin çerçevesini belirleyen 178/2002/EC sayılı Tüzük doğrultusunda Genel Gıda Yasası uygulanmaktadır. 2002 tarihli düzenlemeyle, aynı zamanda, AB Gıda Güvenliği Otoritesi kurularak gıda güvenliği konusunda uygulanması zorunlu prosedürler belirlenmiştir. Genel Gıda Yasası, gıdaların izlenebilirliği konusunda da hükümler içermektedir ve düzenlediği ana başlıklar Ocak 2005 tarihinde uygulamaya girmiştir.

AB genelinde tarım ürünlerinin piyasaya arzına ilişkin ortak kuralları 1308/2013/EU ve 1379/2013/EU sayılı Tüzükler belirlemektedir.

Üçüncü ülkelerden ithal edilen taze meyve ve sebzelerin sevkiyatının AB pazarlama standartları ve diğer eşdeğer standartlara uygun olması gerekmektedir. Bu yönde, 2023/2429 sayılı Tüzük taze meyve ve sebze ithalatı ile ilgili genel ve spesifik pazarlama standartlarını belirlemektedir.

Bir ürünün (gıda dışı) Slovenya'ya ithalatında yasal olarak pazara sunulmadan önce, her bir ürünün özelliğine bağlı olarak belirli koşulların yerine getirilmesi gerekir. Bu kapsamda ürünün uyumlaştırılmış Avrupa mevzuatına tabi olup olmadığı, yani ürün ile ilgili gereksinimlerin Avrupa direktifleriyle düzenlenip düzenlenmediği özellikle önemlidir. Zira söz konusu ürün ilgili direktiflerin gerekliliklerine uygunsa, bunların AB içinde serbest dolaşımı ve dolayısıyla da Slovenya'ya ithalatı mümkündür.

Gıda dışı ürünlere uygulanan Hızlı Uyarı Sistemi (RAPEX), katılımcı Avrupa Ekonomik Bölgesi'nin tüm ülkelerinin sağlık ve güvenlik açısından risk oluşturan ürünler ve aldıkları önlemler hakkında bilgi alışverişinde bulunmasına olanak tanır. Bir diğer önemli sistem olan Piyasa Gözetimi Bilgi ve İletişim Sistemi (ICSMS) ise, gözetim otoriteleri arasında hızlı bilgi alışverişini sağlar.

Sloven Ekonomi Turizm ve Spor Bakanlığı İç Pazar Genel Müdürlüğü ve Pazar Müfettişliği birimleri (<https://www.gov.si/en/state-authorities/bodies-within-ministries/market-inspectorate/about-the-inspectorate/>) ürün güvenliği mevzuatının uygulanmasından sorumludur.

AB tek pazarındaki ürünler, çeşitli güvenlik kriterlerini, ürün standartlarını ve teknik ile çevre koruma gereksinimlerini karşılamalıdır. Ekonomik işletmecilerin ürün güvenliği, tehlikeli ürünlerle ilgili hızlı bilgi alışverişi sistemi ve Avrupa Birliği düzeyindeki önlemlerle ilgili yükümlülükleri belirlenmiştir.

Ürün alanları bazında gereksinimlerle ilgili daha fazla bilgi, ilgili Ekonomi, Turizm ve Spor Bakanlığı'nın web sitesinde mevcuttur: (<https://www.gov.si/en/policies/business-and-economy/requirements-for-products-in-the-single-market/>)

Avrupa Birliği'nin ekonomik alanında satılan uyumlaştırılmış mevzuat kapsamı ürünlerin, ürünün güvenlik, sağlık ve çevre koruma alanındaki AB mevzuatına uygun olduğunu gösteren CE işaretini taşıması gerekmektedir. Akreditasyon ve piyasa gözetimi için gereksinimleri belirleyen 765/2008 sayılı Avrupa Komisyonu Yönetmeliği uyarınca ürünlerin teknik gerekliliklere uygunluğunu belirlemek ürünün üreticisinin sorumluluğundadır. Ürünlerin teknik mevzuata uygunluğu ithalat aşamasında kontrol edilebileceği gibi piyasa gözetimi yoluyla da denetlenebilmektedir.

Her ürün kategorisinin farklı kurallara tabi olması nedeniyle her ürün için teknik gerekliliklerin tek tek kontrol edilmesi gerekir. (Örn; oyuncaklar, kozmetikler gibi ürünlerde denetim makamı sağlık müfettişi (<https://www.gov.si/en/state-authorities/bodies-within-ministries/health-inspectorate/>), medikal ürünler için Slovenya Cumhuriyeti İlaç ve Tıbbi Cihazlar Kamu Ajansı (<https://www.jazmp.si/en/>) listedeki diğer ürünlerde ise Slovenya Cumhuriyeti Piyasa Müfettişliği sorumludur. (<https://www.gov.si/en/state-authorities/bodies-within-ministries/market-inspectorate/trznem-nspektoratu/>).

Gıda ürünleri ise HACCP (Kritik Kontrol Noktalarında Tehlike Analizi Sistemi) ve Gıda hijyeni kuralları ve standartlarına uygun olmalıdır. Bu alanda denetim yapan kurum Sağlık Bakanlığına bağlı Sağlık Müfettişliğidir. (<https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/zdravstveni-inspektorat/>).

Slovenya'da gıda ürünlerinin standart ve belgelendirilmesine ilişkin kurallar AB direktifleri ile tamamen uyumludur.

Üçüncü ülkelerden ithal edilen taze meyve ve sebzelerin sevkiyatının AB pazarlama standartları ve diğer eşdeğer standartlara uygun olması gerekmektedir. AB 2023/2429 yetki yönetmeliği ve AB 2023/2430 Uygulama Yönetmeliği taze meyve ve sebze ithalatı ile ilgili genel ve spesifik pazarlama standartlarını belirlemektedir. Taze meyve ve sebze sektörü için yetkili makam Slovenya Cumhuriyeti Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Koruma İdaresi'dir. Belirli pazarlama standartlarına göre kalite kontrolüne tabi tutulan yaş meyve ve sebzeler, serbest dolaşıma veya ihracata sunulmadan önce bu idarenin denetçisi tarafından kontrol edilmelidir.

Konu hakkında daha detaylı bilgiye (https://www.fu.gov.si/en/customs/prohibitions_and_restrictions/fruit_and_vegetables_quality/) linkinden erişilebilir.

Endüstriyel işleme, hayvan yemi veya diğer gıda dışı kullanım amaçlı meyve ve sebzeler için pazarlama standartlarına uygunluk gerekli değildir. Bu tür sevkiyatlar, "işleme amaçlı" veya "hayvan yemi için" veya başka herhangi bir eşdeğer ifade ile açıkça işaretlenmelidir.

Canlı hayvanlar ve hayvansal ürünlerin, AB'ye ithalatında öngörülen güvenlik koşullarına ve diğer koşullara uymasını sağlamak amacıyla AB sınır denetim noktalarında veteriner kontrolleri yapılmaktadır. Üçüncü ülkelerden AB'ye giren canlı hayvan ve hayvansal ürünlerin sevkiyatları, üçüncü ülkelerden giren hayvanlar üzerinde veteriner kontrollerinin organizasyonunu düzenleyen ilkeleri belirleyen 2017/625 sayılı Konsey Direktifinde belirtilen şartlara göre yapılan kontrollere tabidir. (<https://www.gov.si/en/policies/agriculture-forestry-and-food/import-export-and-trade-in-animals-plants-and-plant-and-animal-products/import-of-animals/>)

Slovenya Cumhuriyeti Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Koruma İdaresinin resmi veterinerleri, Slovenya üzerinden AB'ye giren canlı hayvanlar ve hayvansal ürünlerin sevkiyatları üzerindeki veteriner kontrollerinin gerçekleştirilmesi için yetkilidir. Kontroller, Ljubljana-Brnik Havaalanı ve Koper Limanı'ndaki sınır kontrol noktalarında yapılabilir. (https://www.fu.gov.si/en/customs/prohibitions_and_restrictions/live_animals_and_animal_products/#c1743)

Hayvansal olmayan gıda ithalatında yetkili makam, Slovenya Cumhuriyeti Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Koruma İdaresi olup, ithalat aşamasında risk bazında kontroller yapılmaktadır. Ancak, gıda takviyeleri ve özel beslenme ve tıbbi kullanıma yönelik gıda maddeleri, Slovenya Cumhuriyeti Sağlık Müfettişliği'nin (AFSVSPP) yetkisi altındadır. Gıda işletmecisi olarak, ithalatçı AFSVSPP'ye kayıtlı olmalı ve gıda ithalatının Slovenya ve AB'de pazarlanabilmesi için tüm öngörülen gerekliliklerin karşılandığından emin olmalıdır.

AB 2019/1793 Sayılı Yönetmeliğin Ek I'inde, artan düzeyde resmi kontrollere tabi olan hayvansal olmayan gıdaların bir listesi bulunmaktadır.

(https://www.fu.gov.si/en/customs/prohibitions_and_restrictions/food_of_non_animal_origin)

Sloven standartları Slovenya Standardizasyon Enstitüsü (SIST-<http://www.sist.si/about-sist/sist-introduces-itself.html>) tarafından oluşturulmaktadır. SIST, Slovenya'yı uluslararası (IEC'de ISO) ve Avrupa'da (CEN, CENELEC, ETSI) standartlar için temsil eden ulusal yetkili standart kurumudur; bu kuruluşlarda tam üyeliği vardır. Uluslararası ve Avrupa standardizasyon kuruluşlarında temsil SIST tarafından gerçekleştirilmektedir.

Detaylı bilgilere (<http://www.sist.si/cenik-storitev.html>) linkinden ulaşılabilmektedir.

Slovenya Standardizasyon Enstitüsü (SIST) tarafından standardizasyon belgelerinin hazırlanmasından ve kabulünden sonra Sloven Akreditasyon kurumu tarafından 765/2008 Sayılı Tüzük gerekliliklere uygun olarak akredite edilmiş firmalar veya kurumlar tarafından denetim gerçekleştirilmektedir.

Slovenya'da farklı alanlar için akredite edilmiş firmalar veya kurumların listesi (http://www.slo-akreditacija.si/?lang=en&s=&post_type=lpacreditation&status%5B%5D=70) internet sayfasında bulunmaktadır.

Test Etme, Muayene ve Belgelendirme

Slovenska Akreditacija (<https://www.slo-akreditacija.si/>) Ulusal Akreditasyon Kurumu'dur. Slovenya'daki akreditasyon sistemi, akreditasyon ve piyasa gözetimi ile ilgili AB'de akreditasyon ve piyasa gözetimi ve denetiminin kurallarını düzenleyen 765/2008/EC sayılı AB Tüzüğü ve uluslararası akreditasyon kuralları (EA, ILAC ve IAF) ile uyumludur. Kurum ülkedeki uygunluk değerlendirme kuruluşlarının teknik yeterliğini resmi olarak onaylar. Bu kuruluşlar; laboratuvarlar, muayene kuruluşları, denetim kuruluşları, gözetim şirketleri, belgelendirme kuruluşları v.b.'dir.

Standartlara uygunluk değerlendirme adımı AB mevzuatına uygunluğun sağlanmasında zorunlu bir adımdır. Burada amaç üretimin her aşamasında gerekli koşullara uyumun sağlanması ve nihai ürünün kabulünün kolaylaştırılmasıdır. AB üyesi ülkelerin uygunluk

değerlendirme kuruluşları (UDK) listesi, AB Komisyonu NANDO Bilgi Sistemi internet sitesinde yer almaktadır. (<http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/nando/>)NANDO, temas noktası olarak diğer AB ve DTÖ/TBT üyesi ülkeler tarafından bildirilen ve uluslararası ticarete engel teşkil edebilecek teknik düzenlemeler, standartlar ve uygunluk değerlendirme prosedürleri hakkında da bilgi sağlamaktadır.

Sloven Akreditasyon Kurumu internet sitesinden akredite UDK ve akredite edilmiş faaliyetleri hakkında ayrıntılar içeren Akredite UDK Kataloğuna erişilebilir. (http://www.slo-akreditacija.si/?lang=en&s=&post_type=lpacreditation&status%5B%5D=70)

Uygunluk Değerlendirme

AB ve Uygunluk Değerlendirme

Standartlara uygunluk değerlendirme adımı AB mevzuatına uygunluğun sağlanmasında zorunlu bir adımdır. Burada amaç üretimin her aşamasında gerekli koşullara uyumun sağlanması ve nihai ürünün kabulünün kolaylaştırılmasıdır.

AB ürün mevzuatı üreticilere ürünlerinin kullanımı sırasında oluşabilecek risk düzeyine göre uygunluk değerlendirme aşamasında bir miktar seçme hakkı sunmaktadır. Bu seçenekler öz sertifikasyon, tip inceleme ve ürün kalite kontrol sistemi, tam kalite güvencesi olabilmektedir.

AB üyesi ülkelerin uygunluk değerlendirme kuruluşları listesi AB Komisyonu web sitesinde yer almaktadır (NANDO- <https://webgate.ec.europa.eu/single-market-compliance-space/home>).

Nihai ürünün pazara girişini kolaylaştırmayı sağlayan bazı zorunlu olmayan değerlendirme programları da bulunmaktadır. Bunlar hakkında bilgi CEN (Avrupa Standardizasyon Komitesi), CENELEC-Avrupa Elektroteknik Standardizasyon Komitesi ([CEN-CENELEC - CEN-CENELEC](#)) ve ETSI-Avrupa Telekomünikasyon Standartları Kurumu'ndan (<https://www.etsi.org/>) temin edilebilir.

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

AB ve Ambalaj, Paketleme, Etiketleme

Tüketicinin korunması göz önünde tutularak, AB içerisinde sadece AB etiketleme mevzuatına uyan ürünlerin pazarlanmasına izin verilmektedir. AB etiketleme mevzuatı, gıda, ev gereçleri, ayakkabı, tekstil vb. sektörler için zorunlu etiketleme standartları koymaktadır.

Paketleme ve ambalajlama, tüketici sağlığı ve çevrenin korunması amacıyla, AB tarafından belirlenen kurallara uygun yapılmak zorundadır.

Paketleme ve ambalajlamaya ilişkin temel AB mevzuatı şunlardır:

- Tüzük 2025/40/EC; Ambalaj ve Ambalaj Atıkları Tüzüğü, AB pazarına arz edilen tüm ürünlerin ambalajlarına dair eko-tasarım kuralları,
- Tüzük 1272/2008/EC (CLP); madde ve karışımların sınıflandırması, etiketlenmesi ve ambalajlanması hakkında kurallar,
- Tüzük 2022/1616/EC; gıda ile temas eden geri dönüştürülmüş plastik materyallerin pazara giriş koşulları ve geri dönüşüm teknolojilerine ilişkin kurallar,
- Direktif 94/62/EC (OJ L-365 31/12/1994); paketleme ve paket artıklarına dair genel kurallar. *(Ambalajlama ile ilgili AB'nin 94/62/EC sayılı Direktifini **kademeli** olarak yürürlükten kaldıran 2025/40 sayılı Tüzük 22 Ocak 2025 tarihli AB Resmi Gazetesi'nde yayımlanmış olup, 11 Şubat 2025 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 94/62/EC bazı hükümleri yönünden bir süre daha uygulanacaktır.)*
- Tüzük 1935/2004/EC (OJ L-338 13/11/2004); gıda maddeleriyle temas eden malzemelere dair özel kurallar.
- Tüzük 2016/2031 (OJ L 317, 23/11/2016; ağaç ve diğer bitkilerden yapılan paketlere uygulanacak bitki sağlığı kuralları.

AB içerisinde pazarlanan ambalajlar, çevrenin korunmasına yönelik konulan genel kuralların yanı sıra tüketici sağlığı için herhangi bir riski önlemek amaçlı özel hükümleri yerine getirmelidir (EU Labels: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/product-safety-and-requirements/eu-labels_en).

AB, üye ülkelerde gönüllülük esasına bağlı olarak, 66/2010/EC sayılı Tüzük ile Çevre Etiketi (Eco-label) düzenlemesi geliştirmiştir. Çevre Etiketi ile ilgili bilgi (https://environment.ec.europa.eu/topics/circular-economy/eu-ecolabel_en) bağlantısından edinilebilir.

Slovenya'da ambalajlama alanında boyutlar ile ilgili yetkili makam Metroloji Enstitüsüdür. (Urad Republike Slovenije za Meroslovje (Metrology Institute of the Republic of Slovenia))

Ambalajın ve ambalaj atığının yönetimi ile ilgili ulusal mevzuat, 94/62/ EC. 20 Aralık 1994 tarihli Ambalaj ve Ambalaj Atıkları hakkındaki Konsey Direktifi ile uyumludur.

Etiketleme gerekliliklerinin amacı, tüketicilerin sağlığı, güvenliği ve çıkarlarının yüksek düzeyde korunmasını sağlamak; ürün içeriği, bileşimi, güvenli kullanımı ve özel önlemleri, diğer özel detaylar vb. konularında bilgi sağlamaktır. Bu çerçevede yalnızca AB etiketleme gerekliliklerine uygun ürünler AB içinde pazarlanabilir.

AB mevzuatı, gıda maddeleri, ev aletleri, ayakkabı, tekstil gibi belirli sektörler için zorunlu etiketleme standartları belirler.

Ambalaj malzemesini tanımlayan etiket, ambalajın kendisine veya ambalajın üzerine yapıştırılmış etikete yapıştırılmalı, açıkça görülebilmeli ve açıkça okunabilir olmalıdır. Etiket, ambalaj açıldıktan sonra da kalıcı ve dayanıklı olmalıdır. Ambalajın üreticisi, ambalaj malzemesindeki ağır metallerin konsantrasyonunu belirleme yöntemini, malların ambalajlanması için piyasaya sürülmesi için sonuçları, SIST EN 13427'de belirtilen test yöntemlerine eşdeğer olan test yöntemleri ile gerçekleştirilmesini sağlamalıdır.

Slovenya mevzuatı, piyasada bulunan veya piyasaya sunulacak tüm ürünler için geçerli genel bir düzenleme ile etiketlemeyi düzenlemediğinden her bir ürün için etiketleme zorunluluğunu yasa ve özel düzenlemeler kapsamında münferit olarak kontrol etmek gerekir.

Belirli ürünler için etiketleme, sadece yönetmelikte öngörülmüşse zorunludur.

Genel olarak, Tüketicuyu Koruma Yasasının (AB mevzuatı ile uyumlu), ilave değişikliklerle birlikte, ikinci maddesinde etiketleme ile ilgili olarak şirketin veya üreticinin tüketicilerle Sloven dilinde (Slovenya Cumhuriyetinde yaşayan tüketicilerin anlayabileceği dilde) ticaret yapmaları gerektiği kuralına yer verilmiştir. Ürün etiketi, tüketiciye ürünün özellikleri, satış koşulları ve kullanımı ile ilgili gerekli bilgileri sağlamalıdır. Konuşulan dil yerine ürünleri etiketlerken yaygın olarak anlaşılan sembol ve simgeler de kullanılabilir.

Gıda ürünlerinde etiketleme düzenlemeleri özellikle tüketiciyi bilgilendirmeli ve korumalıdır. Bu nedenle gerekli ve doğru bilgileri sağlanmasını teminen gıda etiketlemesi şarttır. Bu alanda denetimi yapan kurum ise Sağlık Bakanlığına bağlı olan Sağlık Müfettişliğidir (<https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/zdravstveni-inspektorat/>).

Gıda maddelerinin etiketlenmesi, Tüketicilere gıda bilgisi sağlanmasına ilişkin (AB) No 1169/2011 Yönetmeliğinde düzenlenmiştir. Yasa, gıda zincirinin tüm aşamalarındaki işletmeler ve nihai tüketim için tasarlanan tüm gıdalar için geçerlidir. Gerekli bilgileri sağlama ve doğru olmasını sağlama sorumluluğu, gıdayı kendi adı altında pazarlayan üreticiye aittir. Eğer Avrupa

Birliği (AB) dışında bulunuyorlarsa, bu ithalatçıya aittir. Belirli bilgiler zorunludur. Ürün adı içerik, net miktar, kullanım süresi, gerekiyorsa kullanım talimatları operatörün adı ve adresi, besin değerleri, menşee, alkol içeriği vb. (<https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/labelling-of-foodstuffs.html?fromSummary=09>)

Gıda dışı ürünlerin etiketlenmesi ile ilgili hükümler ürün türüne göre farklı mevzuatlarda yer almaktadır. Kozmetik, makine güvenliği, kişisel koruyucu ekipmanlar, düşük voltajlı elektrik ekipmanları, yapı ürünleri, tekstil ürünleri, oyuncak gibi bazı ürünlere ilişkin etiketleme kuralları bu linkte bulunabilir: (<https://www.gov.si/podrocja/podjetnistvo-in-gospodarstvo/zahteve-za-proizvode-na-enotnem-trgu/>)

Medikal ürünlerin etiketlenmesinde yetkili kuruluş Sloven Tıbbi Ürünler ve Tıbbi Cihazlar Ajansıdır (Agency for Medicinal Products and Medical Devices of the Republic of Slovenia - JAZMP).

Tekstil etiketleri alanındaki hükümler de AB mevzuatı ile uyumlaştırılmıştır. Tekstil ürünlerinde etiketleme zorunlu ve isteğe bağlı etiketleme olarak ikiye ayrılır. (<https://www.zps.si/nasveti-in-vodniki/oznacevanje-tekstila-2019-09-19>)

Zorunlu etiketleme; tekstil ürünleri, tekstil elyaf isimleri ve tekstil ürünlerinin elyaf bileşiminin ilgili etiketlenmesi ve işaretlenmesine ilişkin (AB) 1007/2011 sayılı Yönetmelik uyarınca etiketlenmesi, işaretlenmesi veya ticari belgelerle birlikte sunulması durumunda piyasaya sunulabilmektedir. (<https://www.gov.si/en/topics/textile-products-and-their-labelling/>) Avrupa Birliği'ndeki tüm tüketicilere aynı ve doğru bilgilerin sunulmasını sağlamak için elyaf bileşiminin etiketlenmesi veya işaretlenmesi zorunludur. Tekstil ürününün piyasaya arzı sırasında etiketleme ve işaretleme ile verilen bilgilerin doğruluğunun imalatçı tarafından sağlanması beklenmektedir.

(<https://www.gov.si/en/topics/textile-products-and-their-labelling/#:~:text=The%20labelling%20and%20marking%20and,the%20accuracy%20of%20the%20information>)

İsteğe bağlı etiketleme: Tekstil ürünlerinin içeriğini oluşturan elyaf isimlerinin belirtilmesi gerekli olup, diğer tüm bilgi ve veriler üreticiler veya ürün sağlayıcılar tarafından isteğe bağlı olarak eklenebilir. Bilgiler, dikilmiş veya asılı etiketlerde veya ambalajlarda bulunabilir. Elyaf (ham madde bileşimi) ve tekstil isimlerine ilişkin kurallara uygun olarak üreticiler işaretleme ve etiketlemede sadece Sloven isimleri kullanabilirler.

İsteğe bağlı etiketleme;

1. Boyutları ve bedenleri belirtme: Üretici açısından yeni tekstil ürünlerinde artık boyutları ve bedenleri yazmak zorunlu değildir. Ancak tüketiciler için bu tür bilgilerin önemli olması nedeniyle bu veriler kural olarak eklenmektedir.
2. Ürün bakımı: Ürün bakım etiketlenmesine gerek yoktur. Ancak, bu bilgilerin tüketiciler için önemi nedeniyle üreticiler her zaman bu bilgileri eklemektedir.
3. Özel kalite ve ekolojik avantajların belirtme: Bunlar esas olarak üreticilerin malzeme ve üretim süreçlerini geliştirme ve insan sağlığını ve çevreyi koruma başarıları hakkındaki

mesajlardır. Bu mesajlar metin veya karakter şeklinde olabilir. En çok kullanan OEKO tekstil ve Ecolabel işaretidir. OEKO tekstil işareti Avrupa düzeyinde kabul edilmiştir ve ayrıca Sloven tekstil üreticileri tarafından da kullanılmaktadır (<https://www.oeko-tex.com/en/>). Zehirli maddelerin içeriğini (pestisitler, kanserojenler, formaldehit, ağır metaller v.b.) kontrol eden birkaç kurum tarafından verilir. İşaret, bu maddelerin üründe bulunmadığını veya kullanımı için izin verilen sınırları aşmadığını gösterir. Avrupa Ecolabel işareti tekstil de dahil olmak üzere birçok ürün ve hizmet türü için kullanılır. Üreticinin bu işareti kullanarak kalıcı bir çevre koruma stratejisine önem verdiğini gösterir (https://environment.ec.europa.eu/topics/circular-economy-topics/eu-ecolabel_en).

Organik ürün ithalatları için AB Komisyonu tabanlı "TRACES" aracılığıyla bir Gözetim Sertifikası (COI) kullanılması gerekmektedir.

(<https://webgate.ec.europa.eu/imsoc-guide/tracesnt-help/Content/en/documents-certificates/coi/general-user-guide/complete-and-submit.html>)

Tekstil alanında izleme ve denetim yetkisi Ekonomi, Turizm ve Spor Bakanlığı'ndadır. (Market Inspectorate of the Republic of Slovenia). Slovenya Tüketici Birliği de bu tür düzenlemeleri müşterinin şikayeti üzerine takip etmektedir.

(<https://www.zps.si/index.php/dom-in-vrt/tekstil-obutev/9822-oznacevanje-tekstila>)

Teknik Engeller

Piyasaya arz edilen tüm ürünlerin güvenli ve kaliteli olmasını sağlamak ülkelerin en temel öncelikleri arasındadır. Bu amaçla, ürünlerin uyması gereken teknik kriterler (standartlar ve teknik düzenlemeler) ile ürünlerin bu kriterlere uygun üretildiğini belgeleyen uygunluk değerlendirmesi işlemlerine günümüzde daha fazla başvurulmaktadır. Standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi prosedürleri, sınai, ekonomik ve ticari gelişmeye katkıda bulunan, insan can ve mal güvenliğini korumayı amaçlayan, modern ekonominin ve standardizasyon sisteminin temel taşlarıdır.

Bununla birlikte, standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri çoğu zaman insan sağlığı ve güvenliği gibi meşru amaçların ötesinde ticarete teknik engeller olarak adlandırılan ve uluslararası ticaretin serbest akışını olumsuz etkileyen engellere yol açmaktadır. Uluslararası kabul görmüş standartlardan farklı teknik kriterler belirlenmesi ve gerektiğinden katı test ve belgelendirme işlemlerinin zorunlu kılınması bu alandaki en önemli sorunlardır. Şeffaf bir şekilde kabul edilmeyen ve uygulanmayan bu düzenlemeler ihracatçı firmalar açısından ek külfet ve maliyetlere de yol açmakta ve rekabet edebilirliklerini güçleştirmektedir. İhracatta karşılaştığımız ticarete teknik engellerin önlenmesi, sürdürülebilir ihracat artışının sağlanması açısından da önemlidir.

Bu kapsamda, T.C. Ticaret Bakanlığı Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında konu ile ilgili ayrıntılı bilgi mevcuttur (<https://teknikenjel.ticaret.gov.tr/>). Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesi, ihracatçılarımızın ticarete teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede; ihracata konu ülkenin ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ihtiyaç duyulan ülke mevzuat ve uygulamaları hakkında ilave bilgiler Bakanlığımızdan talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan ticarete teknik engeller interaktif

olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik suretiyle ilgilenilen ülke ve ürün gruplarına ilişkin taslak düzenlemeler e-posta ile günlük olarak gönderilmektedir. Ayrıca, firmalarımız ihracatlarını olumsuz etkileyebilecek diğer ülke düzenlemelerini taslak aşamasında öğrenip yorum yapabilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik ücretsizdir.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

AB ve Fikri Sınai Mülkiyet Hakları

AB, fikri ve sınai mülkiyet haklarının etkin şekilde korunmasını sağlamak ve üye devletler arasında tutarlı bir uygulama tesis etmek amacıyla kapsamlı bir yasal çerçeve geliştirmiştir. 1 Haziran 2023 tarihinde yürürlüğe giren ve geliştirilmiş iş birliği kapsamında bir grup üye devleti kapsayan üniter patent sistemi ile, birden fazla AB ülkesinde patent korumasının tek ve sadeleştirilmiş bir prosedürle sağlanması mümkün hale gelmiştir.

(https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/strategy/intellectual-property/patent-protection-eu/unitary-patent-system_en)

AB ayrıca, Dünya Ticaret Örgütü (WTO) ve Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) üyesi olup, Ticaretle İlgili Fikri Mülkiyet Hakları Anlaşması (TRIPS) başta olmak üzere uluslararası fikri mülkiyet düzenlemelerinin tarafıdır. AB'nin akdettiği ticaret anlaşmalarında da fikri mülkiyet haklarına ilişkin kapsamlı hükümlere yer verildiği görülmektedir.

Avrupa Birliği Fikri Sınai Mülkiyet Hakları Ofisi-EUIPO, AB markaları, tescilli topluluk tasarımları, zanaat ve sanayi ürünlerine yönelik coğrafi işaretler ile fikri mülkiyet alanında Avrupa'da ve uluslararası arenada iş birliğini yönetmekten sorumlu bir AB kuruluşudur. Ayrıca, Fikri Mülkiyet Haklarının İhlallerine İlişkin Avrupa Gözlemevi'ni (European Observatory on Infringements of Intellectual Property Rights) yönetmekle görevlidir. Bu kuruluş, ulusal ve bölgesel faaliyet gösteren Fikri Sınai Mülkiyet Ofisleri, kullanıcı grupları, Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu ve diğer uluslararası kuruluşlarla ortak çalışmaktadır (<https://euipo.europa.eu/>).

Fikri mülkiyet haklarını düzenleyen temel mevzuat, Telif Hakkı ve ilgili Haklar Kanunudur (Copyright and Related Rights Act). Anılan kanun kapsamında telif hakları ile ilgili düzenlemeler ile yazarların edebiyat, bilim ve sanat çalışmalarına ilişkin hakları, ilgili haklar kapsamında ise sanatçıların, yapımcıların, yayın kuruluşlarının ve yayıncıların hakları koruma altına alınmıştır. Telif Hakkı ve ilgili Haklar Kanunu, Avrupa Birliği, Avrupa Konseyi, WIPO, DTÖ vb. kuruluşlar tarafından oluşturulan mevzuatla uyumlu, güncel bir mevzuattır.

(<https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO403>)

Sınai mülkiyet hakkını koruma altına alan temel düzenleme ise Sınai Mülkiyet Kanunudur (Zakon o industrijski lastnini (ZIL-1)). (<https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO1668>)

Ekonomi, Turizm ve Spor Bakanlığı içinde özerk bir kuruluş olan Slovenya Fikri Mülkiyet Ofisi (Slovenian Intellectual Property Office-Urad RS za intelektualno lastnino (SIPO) sınai mülkiyet ve telif haklarından sorumlu kuruluştur. SIPO, Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) üyesidir.

Patent ile ilgili bilgileri edinmek ve patent almak için yetkili kuruluş Slovenya Cumhuriyeti Fikri Mülkiyet Ofisidir. (SIPO-<http://www.uil-sipo.si/sipo/office/tools/home/>)

Patent ile ilgili mevzuatlar ise Sınai Mülkiyet Kanunu, Patent Başvurusunun İçeriği ve Patent Paylaşım Prosedürü ile ilgili Yönetmeliktir. (<https://www.gov.si/en/topics/patents/>)

Patent başvuruları patent başvuru formu ile birlikte yapılır (SIPO P-1), ayrıca uygun bir başvuru ücreti de ödenir. Belgeler ve başvuru formlarına (<http://www.uil-sipo.si/sipo/activities/patents/>) internet sayfasındaki “Documents&Forms” bölümünde yer verilmiştir.

Patent, ürün tasarımı, marka ve telif hakkı ve diğer haklar hakkında bilgilere (<http://www.uil-sipo.si/uil/urad/kontakt-in-podatki/osnovni-podatki/>) sayfasından ulaşılabilir.

Fikri sınai mülkiyet haklarının korunması ile ilgili AB mevzuatı uyarınca ithalat aşamasında malların bir fikri mülkiyet hakkının ihlal edildiğinden şüpheleniliyorsa gümrük idaresi tarafından mallar geçici olarak alıkonulabilir.

(https://www.fu.gov.si/en/customs/prohibitions_and_restrictions/intellectual_property_rights_ipr/)

Dağıtım Kanalları

Sloven ekonomisinin büyümesine paralel olarak özellikle tüketici piyasasında dağıtım kanallarının önemi artmıştır. Ülkedeki ticari gelişme, yiyecek ve içecek, inşaat, ulaşım, finans, pazarlama gibi birçok endüstriyi olumlu etkilemiştir. Buna bağlı olarak dağıtım kanalları sektörü büyük gelişme göstermiştir.

Dağıtım kanalının seçimi satılacak ürünün özelliklerine göre değişmektedir. Gıda, inşaat gibi bazı sektörlerde dağıtım sistemine nüfuz edilmesini zorlaştıran fazla sayıda aracı olabilmektedir.

Ekonominin çoğunluğunu oluşturan küçük ve orta ölçekli şirketlerin geleneksel dağıtım kanallarını tercih ettiği, kişisel bağlar ve ilişkilerin ticari ilişkiler ve dağıtım kanalı seçiminde etkili olduğu görülmektedir.

Büyük ve çok uluslu şirketlerin ise daha modern dağıtım kanallarını seçtiği görülmektedir. Ancak bu şirketlerin satın alma merkezlerinin farklı ülkelerde olması bu şirketlere ulaşmada sorun yaratabilmektedir.

Fiyat, satın alma kararının önemli belirleyicilerinden biri olma özelliğini korumaktadır. Bununla beraber, maliyet, kredi ve ödeme koşulları ile satış sonrası hizmetler de ülkede faaliyet göstermek isteyen firmaların pazarlama alanında başarılı olabilmesinde çok büyük rol oynamaktadır.

Büyük mağazalar ve hipermarketler, Slovenya'daki perakende dağıtımda en önemli yeri tutmaktadır. Son yıllarda özellikle büyük şehirlerdeki alışveriş merkezlerinin daha çok tercih edildiği ve anılan merkezlerin marka çeşitliliği bakımından geliştiği görülmektedir.

Diğer taraftan e-ticaret son yıllarda yaygınlaşmıştır. Ceneje.si, Mimovrste.si, Nakupovanje.net, Mercator.si, Amazon, eBay, ve Ali Express popüler e-ticaret mağazalarıdır.

Slovenya her çeşit reklam ve tanıtım aracının kullanımına açık bir ülkedir. Ülkede tanıtım kampanyasına yardımcı olabilecek birçok reklam ajansı/firma bulunmaktadır. Ağızdan ağıza

pazarlama (WOMM) yanında “influencer marketing” de etkin olarak kullanılmakta ve müşteri sadakat programları geliştirilmektedir.

Tüketici Tercihleri

Ülkede bölgesel ekonomik ve kültürel farklılıklar tüketicilerin satın alma davranış ve alışkanlıklarının yanı sıra dağıtımçıların satın alma kararları ile pazarlama tekniklerini de etkilemektedir.

Tüketiciler arasında satış sonrası hizmetlere yönelik talep giderek artmaktadır. Ülkede tüm teknik özellikli ürünler ile bazı tüketim malları için satış sonrası hizmetler sunulmaktadır.

Slovenler gıda ürünlerinin tadına, sağlıklarına olumlu etkisine ve bileşenlerine daha fazla dikkat etme eğilimindedir. Sloven tüketiciler giderek daha fazla geleneksel yöntemlerle üretilen ve kendi coğrafi bölgelerinde üretilen ürünleri talep etmektedir. Artan sayıda Avrupalı tüketici gibi doğal yöntemlerle üretilen ve işlenen gıda ürünlerini tercih etmektedirler.

Ayrıca promosyonların alışveriş tercihlerini etkilediği görülmektedir.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Müşteri memnuniyeti önem arz etmektedir. 1998 yılından bu yana tüketiciyi koruma mevzuatı uygulanmaktadır.

Özellikle büyük miktardaki satışlarda kişisel ilişkiler fiyat ve kalitenin bile önüne geçebilen bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır.

Ülkede genellikle satın alma kararları firmaların yöneticileri tarafından verilmektedir.

Ülkede büyük mağazalar, alışveriş merkezleri ve hipermarketler tarafından alışveriş kartları, indirimler ve müşteriye özel promosyonlar yoluyla, “müşteri sadakati” ve bağlılık yaratma çalışmaları yapılmaktadır. Diğer taraftan, doğrudan pazarlama, posta yoluyla satış, telefonla pazarlama ve elektronik ticaret gibi yeni satış teknikleri giderek yaygınlaşmaktadır.

Ayrıca çevre ve hayvan haklarına duyarlılık ve organik ürünlere ilgi yüksektir.

Kamu İhaleleri

Slovenya’da kamu alımlarını düzenleyen Kamu İhale Kanunu (Public Procurement Act-ZJN-3,) AB’nin kamu alımlarını düzenleyen iki direktifi (klasik alımları düzenleyen 2014/24/EC sayılı Direktifi ile su, enerji, ulaştırma ve posta sektörlerinde faaliyet gösteren kuruluşların yapacakları sektörel alımları düzenleyen 2014/25/EC sayılı Direktif) esas alınarak hazırlanmıştır.

Kamu İhale Kanunu’nun yanı sıra Savunma ve Güvenlik için Kamu İhale Kanunu (ZJNPOV) ve Kamu İhale Prosedürlerinde Yasal Koruma Yasası (ZPVPJN) kamu ihale mevzuatını oluşturmaktadır.

Şeffaflık, eşit muamele, serbest rekabet ve ayrımcılık yapılmaması yasal düzenlemenin genel ilkeleridir. Bu çerçevede yabancı firmalar da yerli firmalarla aynı koşullarda başvuru yapabilmekte olup, kamu ihalelerinde yerli ve yabancı firmalar arasında ayrımcı işlem yapılması yasaktır.

Kamu alım prosedürleri aşağıdaki eşikleri geçen kontratlar için uygulanmaktadır:

Genel alandaki eşikler:

- 40.000 avro (mal, hizmet ve tasarım yarışmaları)
- 80.000 avro (yapım işi)
- 750.000 avro (bazı sosyal ve diğer özel hizmetler)

Kamu sektöründeki elektrik su vb. alanındaki eşikler:

- 50.000 avro (mal, hizmet ve tasarım yarışmaları)
- 100.000 avro (yapım işi)
- avro (bazı sosyal ve özel nitelikli diğer hizmetler)

Güvenlik ve savunma sektöründeki eşikler:

- 40.000 avro (mal ve hizmetler)
- 80.000 avro (yapım işi)

Bu eşik değerlerin altındaki ihaleler için, ihale makamlarının kamu ihale prosedürünü uygulamalarına gerek olmamakla birlikte, genel kamu alımlarının ilkelerini takip etmeleri ve bu ihalelerin kayıtlarını (ihale sözleşmeleri) tutmaları gerekmektedir.

Ayrıca, 10.000 avroyu geçen tüm sözleşmelerin ihale makamının (ihaleyi veren makam) internet sitesinde veya ulusal kamu ihale portalında yayınlanması gerekmektedir.

Kamu ihale portalı: (www.enarocanje.si) (Slovenian Public Procurement Office web sayfası)

İhale dokümanları Slovence hazırlanır.

İhale ilanlarının içeriğinde; ihale makamı, sözleşmenin konusu, seçim kriterleri, ihale kriterleri, talep edilen belgeler, ihale ve ihale kararına ilişkin belirleyici bir takvim bilgisi ve ayrıca elektronik olarak ihale teklifinin verilebileceği bir link bilgisine yer verilir.

Tüm kamu ihale prosedürlerinin elektronik olarak yapılması gerekmektedir (özel durumlar hariç, örneğin belgelere fiziksel modellerin eklenmesi gerekiyorsa, vb.). İhale teklifinin elektronik ortamda sunulabilmesi için birkaç farklı e-gönderim sistemi mevcuttur (kamuya ait e-JN ve çeşitli ticari sistemler).

İhale belgelerinin temini ücretsizdir.

Diğer taraftan, kontrat değeri AB kamu alımları düzenlemesindeki eşik değerleri aşan ihalelerin AB ihale ilanlarının elektronik olarak yayımlandığı Tenders Electronic Daily'de (TED) yayınlanması gerekmektedir. ([TED - EU Tenders, the Supplement to the Official Journal - TED](#)).

Bu eşik değerler;

- 140.000 avro genel alandaki mal ve hizmetler için (sözleşme makamının bütçe tarafından finanse edilmemesi durumunda 215.000 avro);
- 432.000 avro (kamu hizmetleri ve savunma ve güvenlik sektöründeki mal ve hizmetler, projeler için);
- 5.404.000 avro (kamu, savunma, güvenlik ve genel alan içindeki yapım işleri)

Sloven kamu ihale portalı ve TED, Slovenya, AB ve üçüncü ülkelerden ilgilenen tüm teklif sahiplerine gerekli tüm bilgileri ücretsiz olarak sağlamaktadır.

Kamu İhale Kanunu'nda öngörülen ihale usulleri; düşük değerli kontrat prosedürü, açık ihale usulü, rekabetçi diyalog, sınırlı ihale (iki aşamalı yapılır: ilk aşamada yeterlilikler; ikinci aşamada teklifler değerlendirilir), inovasyon ortaklığı, müzakere usulü gibi usullerdir.

İstisnai durumlarda kamu mal ve hizmet alımları görüşme (müzakere) yöntemiyle yapılabilmektedir. Görüşme yöntemini düzenleyen herhangi bir mevzuat mevcut olmadığı için kamu idareleri daha esnek davranabilmektedir. Ancak, görüşme usulünde de yabancı ve yerli tedarikçiler arasında ayırım yapmama ilkesi geçerlidir.

Savunma ve güvenlik alanındaki kamu alımları ise özel prosedürlere tabidir. (<https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO5784>)

ZJN-3 (Kamu İhale Kanunu, İhale usulleri, (Article 40-44) (<https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO7086>)

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Tarım ve Hayvancılık

Orta Avrupa'nın güney kesiminde yer alan 20.273 km² alana sahip olan ülkenin topraklarının %36'sı tarım arazisi olup %61'i ise ormanlarla kaplıdır. Avrupa'nın en ormanlık ülkeleri arasında yer alan ülkedeki ormanların %79'u özel mülkiyete, %21'i ise devlete aittir. Tarım sektörü, %60'ı 5 hektardan az araziye sahip küçük aile çiftliklerinden oluşmaktadır.

Yem bitkileri, süt, şarap ve büyükbaş hayvancılık, üretim değeri açısından en önemli sektörlerdir.

Slovenya'nın %73'ü kırsal alanlardan oluşurken, arazinin %27'si ara bölgeler kategorisine girmektedir. Toplam nüfusun %58'i, yani yaklaşık 1,2 milyon kişi kırsal alanlarda yaşamaktadır.

Slovenya'da yaklaşık 70.000 çiftlik bulunmakta olup ortalama çiftlik büyüklüğü 6,9 hektardır.

Arıcılık, önemli bir tarımsal faaliyettir ve organik ve yerel olarak üretilen arıcılık ürünlerine olan talep giderek artmaktadır. Slovenya, 2027 yılına kadar tarımsal arazinin %17'sinin organik tarım arazisi olarak kullanılmasını hedefleyen iddialı bir amaç belirlemiştir.

Tarım sektöründe karlılık, ekonomideki diğer sektörlerle ve AB'ye kıyasla düşüktür. Bu durum, çoğunlukla kendi tüketimi için üretim yapan, çok sayıda küçük ve uzmanlaşmamış çiftlikten oluşan sınırlı çiftlik yapısını yansıtmaktadır. Bu nedenle, çiftliklerin rekabet gücünü ve dayanıklılığını artırmak ve daha hedefli ve adil bir finansal destek sistemi sağlamak Slovenya Ortak Tarım Politikası Stratejik Planı'nın temel hedeflerinden biridir.

Bu çerçevede AB ortak tarım politikası kapsamında 2023-2027 Stratejik Planı ile Slovenya, uzun vadeli gıda güvenliğini, yeşil dönüşümü ve Sloven tarımının, ormancılığının, gıda endüstrisinin ve kırsal alanlarının sürdürülebilir kalkınmasını sağlamayı öngörmektedir. Tarım politikası alanında Slovenya, Ortak Tarım Politikası kapsamındaki önlemleri, kısmen veya tamamen AB ortak bütçesinden finanse edilen önlemler ve yalnızca ulusal bütçeden finanse edilen ulusal önlemlerle birlikte uygular.

Yeni Stratejik Plan 2023-2027'nin uygulanmasına 2023 yılında başlanmış ve bununla birlikte yeni müdahaleler yapılmıştır. Doğrudan ödemelerin, sektörel müdahalelerin ve kırsal kalkınma müdahalelerinin uygulanması devam etmektedir.

Tarım sektörü (ormancılık, avcılık ve balıkçılık) 2024 yılında toplam katma değere %1,7 oranında katkıda bulunmuştur. Bu faaliyetlerdeki istihdam payı toplam istihdamın %6,1'ini oluşturmuş olup, bu pay uzun vadede azalmaktadır.

2020 Tarım Sayımı, arazi kullanımı ve hayvan sayısı verileri, tarım işletmesi sayısındaki azalma eğiliminin devam ettiğini göstermektedir.

Tarımsal üretim 2024 yılında bitkisel üretim %53, hayvancılık %44 ve tarımsal hizmetlerden %2 oluşmuştur. Bu yapı yıllar içinde önemli ölçüde değişmemiştir.

Tarımsal ürünler arasında, 2024 yılında toplam üretim değerinin neredeyse yarısı yem bitkileri %18, süt %16 ve sığır eti %12 üretiminden kaynaklanmıştır. 2024 yılında toplam tarımsal üretim hacmi, 2023 yılına göre %5 daha yüksek olmasına rağmen, son birkaç yılın ortalamasının biraz altında kalmıştır.

Tarım ürünleri için kendi kendine yeterlilik oranları, üretim ve tüketim hacmindeki değişiklikler nedeniyle, yıldan yıla önemli ölçüde dalgalanmaktadır. 2024 yılında yerli üretim, süt %129, kümes hayvanı eti %107 ve tahıl %103 oranında yerli tüketimi aşmıştır.

2024 yılında tarım ve gıda ürünleri dış ticareti tekrar artmıştır. İhracat değeri %9, ithalat ise %3 artış kaydetmiştir. Dış ticaret açığı 2023 yılında 1,6 milyar avro iken 2024'te 1,5 milyar avroya gerilemiş ve ithalat-ihracat dengesi 2023'te %57 iken 2024'te %60'a yükselmiştir.

Slovenya, 2024 yılında tarım ve gıda ürünlerinin çoğunda net ithalatçı olmuştur.

Çeşitli gıda, canlı hayvanlar ve et ürünleri gruplarında 2024 yılında dış ticaret fazlası kaydedilmiştir.

En büyük dış ticaret açığı tahıl ve un ürünlerinde kaydedilmiştir. Nişasta veya süt gibi ürünler de dahil olmak üzere tarım ve gıda ürünleri ticaretinin büyük bir kısmı AB üye ülkeleriyle gerçekleşmiştir. Bu ülkelere yapılan ihracat toplam ihracatın %76'sını, bu ülkelere yapılan ithalat ise toplam ithalatın %86'sını oluşturmuştur. Hırvatistan hem ihracat hem de ithalatta en önemli ticaret ortağı olmuştur.

Mahsul üretiminin azalması nedeniyle 2025 yılı ürün değerinin nominal olarak geçen yıla göre %3 daha düşük olması ve 852 milyon avro olarak gerçekleşmesi beklenmektedir. Düşük değer ana nedeni, beklenen fiyatların %3 artmasına rağmen %6 oranında daha az beklenen üretim hacmidir. Yem ürünleri, sebze, meyve, patates ve sanayi bitkileri gibi çoğu ürün grubu için daha küçük bir üretim hacmi; şarap, zeytinyağı ve tahıllar için ise daha yüksek üretim değeri beklenmektedir.

Sanayi

Slovenya, Yugoslavya'nın dağılması sonrası var olan sanayi tesislerini yeniden tasarlayarak, yerli pazarın küçülmesinden sonra dahi Avrupa tedarik zincirlerine entegre şekilde kaliteli ve yenilikçi üretim hedefini devam ettirmiştir.

Sanayi, GSYİH'nın %22,5'ini oluşturmaktadır.

2022 yılında Slovenya'da sanayi alanında (imalat, madencilik, elektrik, su, kanalizasyon alt grupları) faaliyet gösteren 22.782 şirket bulunmaktadır. Sanayi şirketlerinin yüzde 92'si imalat faaliyetlerinde kayıtlıdır.

Aralık 2024'te yıllık olarak sanayi üretiminin toplam değeri %4,1 azalmıştır. Üretim, madencilik ve taş ocağı işletmeciliğinde %2,5 daha yüksek, imalat sanayiinde %4,6 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme sektöründe %1,4 daha düşük gerçekleşmiştir. Yıllık düzeyde, sanayideki

toplam ciro %3,8 azalmıştır. Madencilik ve taş ocakçılığında %18,9 ve imalatta (%3,5) daha düşük gerçekleşmiştir. Sanayi üretiminde stokların değeri ise geçen yılın Aralık ayında bir önceki yıla göre %2 daha düşüktür.

Slovenya Sanayi Stratejisi, sürdürülebilir kalkınmayı dengeli bir şekilde teşvik etmeyi ve merkeze bilgi ve inovasyonu alarak ekonominin rekabetçiliğini sağlamayı hedeflemektedir. 2030 için ana hedefi çalışan başına katma değerle ölçülen işgücü verimliliğini 66 bin avroya çıkarmak olarak açıklanmıştır.

İmalat sanayiinin başlıca önemli sektörleri; otomotiv, elektrik-elektronik sanayi, ilaç-kimya sanayi, metal işleme sanayi, kağıt ve kağıt ürünleridir. Ekonominin çeşitlendirilmesi ile üretimin Avrupa üretim zincirine bağlı şekilde uyum sağlaması ve avro kullanımı nedeniyle döviz kuru ile ilgili risklerin ortadan kaldırılmış olması sanayinin avantajlarıdır. Bunun yanı sıra ülkenin niş alanlarda ve yüksek teknoloji ürün gruplarında yoğunlaşma stratejisi bulunmaktadır.

Bununla birlikte, motorlu taşıtlar, son yıllarda satılan üretim değeri açısından en önemli sanayi ürünleri olmuştur.

İmalat sektörü açısından ülkenin en önemli zorluğu hammadde temini yönünden kendi kendine yeterlilikte dezavantajlı olmasıdır. Slovenya ortalama olarak yurt içinde tüketilen hammaddelerin %70'ini ithal etmektedir. İthal malzemeleri ileri teknoloji ürünlerini üretmek için kullandıklarından, ekonominin uluslararası rekabet gücü de bu ithalat bağımlılığından etkilenmektedir. Ayrıca Slovenya'da üretilen sanayi ürünlerinin dörtte üçü dış pazarlarda satılmakta olup, bu da dış talep şoklarına kırılganlığı artırmaktadır.

İmalat sanayi ülkedeki en büyük ve en çok ihracat yapılan sektörlerden biri olduğu gibi aynı zamanda önemli bir ithalatçıdır. Sektör, yüksek oranda malzeme, su ve enerji tüketicilerinden ve en büyük atık üreticilerinden de biridir. Slovenya, imalat sanayi için yeşil ve dögüsel bir ekonomiye geçiş eylem planı benimsemiştir.

Öte yandan, sanayi üretiminde katma değeri yüksek ürünlere yönelik Slovenya, yüksek teknoloji yatırımlarını ülkeye çekmeyi ve sanayi üretimini bu alanda yoğunlaştırmayı hedeflemektedir.

Hizmetler

Hizmetler sektörü Sloven ekonomisi için büyük önem arz etmektedir. GSYİH'nın %55'inden fazlasını temsil eden ve toplam işgücünün yaklaşık %60'ını istihdam eden sektörde özellikle bilgi ve iletişim teknolojileri (ITC), finansal ve ticari hizmetler öne çıkmaktadır.

Hizmet ve ticaret üretimi Aralık 2025'te 2024'ün aynı ayına göre %2,3 artmıştır. Üretim ticarete %2,7, hizmette %1,9 artmıştır. Hizmet faaliyetlerinin dört grubunda büyüme sırasıyla şöyledir: bilgi ve iletişim (%6,8), konaklama ve yemek hizmetleri (%3,9), profesyonel, bilimsel ve teknik faaliyetler ile idari ve destek hizmetleri faaliyetleri (her ikisi de %2,3). Gayrimenkul faaliyetlerinde %7,9 ve ulaşım ile depolamada %0,6 oranında düşüş kaydedilmiştir. 2025 yılında, hizmet ve ticaret üretimi bir yıl öncesine göre %1,6 artmıştır. Ticarete %1,8, hizmet

faaliyetlerinde ise %1,7 artış kaydedilmiştir. Hizmet faaliyetlerinin altı grubundan dördünde, en çok profesyonel, bilimsel ve teknik faaliyetlerde (%5,1) artış söz konusudur.

Hizmet satışından elde edilen ciro, Aralık 2025'te bir önceki aralık ayına göre %5,7 daha yüksek gerçekleşmiştir. Satışlar en çok mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetlerde (%9,6) artmıştır. Bilgi ve iletişim faaliyetleri (%8,7), konaklama ve yemek hizmetleri faaliyetleri (%8,2), idari ve destek hizmetleri faaliyetleri (%4,2) ile ulaşım ve depolama faaliyetleri (%1,0) takip etmektedir. Satışlar, sadece gayrimenkul faaliyetlerinde (%1,9) azalmıştır. 2025 yılında hizmet satışından elde edilen ciro, önceki yıla göre %5,5 daha yüksek gerçekleşmiştir. En çok profesyonel, bilimsel ve teknik faaliyetlerde (%10,8) artmıştır.

Ülkenin dinamik bir turizm sektörü bulunmaktadır. Sektör, son yıllarda güçlü bir gelişme sürecinden geçmiştir. 2025 yılında şimdiye kadarki en yüksek turist sayısına ulaşılmış olup yaklaşık 7 milyon geliş ve 17,8 milyondan fazla gece konaklaması (her ikisi de geçen yıla göre %6 fazla) gerçekleştirilmiştir.

Yerel turistler neredeyse 4,5 milyon gece konaklaması sağlamıştır. Yerli turistlerin konaklamasında geçen yılın aynı dönemine göre önemli değişiklik olmamıştır. Yabancı turistlerin gece konaklaması ise yaklaşık %8 artarak 13,4 milyon olmuştur. Yabancı turistler, tüm geceleme konaklamalarının dörtte üçünü oluşturmuştur. En fazla turist Almanya'dan gelmiştir. Almanya 2 milyondan fazla gece konaklamasıyla tüm yabancı konaklamaların %15'ini sağlamıştır. İtalya ve Avusturya'dan gelen turistler tarafından ise bir milyondan fazla gece konaklaması sağlanmıştır. Bu ülkeleri Hırvatistan, Çekya ve Hollanda'dan gelen turistler izlemektedir.

Ülkede önemli bir paya sahip olan ve orta ve uzun vadede pozitif bir görünüme sahip olan inşaat sektöründe 2025'te gerçekleştirilen inşaat değeri geçen yıla göre yaklaşık %10,2 artmıştır. Uzmanlaşmış inşaat faaliyetlerinde %15,3, binalarda %9,3, inşaat mühendisliğinde ise %7,3 artış söz konusudur.

Konut fiyatlarında yıllık bazda artış eğilimi ise sürmektedir. Konut fiyatlarındaki yıllık artış %5.8 olup, 11 yıllık fiyat artış eğilimi devam etmektedir. En fazla artış %11,2 ile yeni inşa edilen müstakil ev fiyatlarında gerçekleşmiştir. Bunu mevcut dairelerin fiyatları (%8,4), mevcut müstakil evlerin fiyatları (%4,8) izlemiştir. Öte yandan yeni inşa edilen dairelerin fiyatları %1,7 düşmüştür.

Ülkedeki önemli projelerde Türk müteahhitler de bulunmaktadır. Slovenya, AB 2021-2026 İyileştirme ve Dayanıklılık Fonu çerçevesinde konut piyasası ve altyapıda ucuz konuta erişim, yenilenebilir enerji ve demiryolu ağlarının yenilenmesi gibi alanlarda yeni yatırımlara devam etmektedir. Bu, Sloven inşaat sektörünün gelişimine katkı sağlayacaktır.

Slovenya, karayolu ulaşımında iki ana Avrupa ulaşım koridorunun kesişme noktasında yer almaktadır. Karayolu bağlantılarını geliştirmek için düzenli yatırımlar yapılmaktadır.

Ülkenin 46 km'lik sahilinde devlete ait Koper Liman işletmesi bulunmaktadır. Koper Limanı konteyner taşımacılığında Adriyatik'te; araç taşımacılığında ise Akdeniz'de birinci sıradadır. Demiryolu taşımacılığının ve liman bağlantılarının geliştirilmesi için yatırımlar yapılmaktadır.

Madencilik

Alp Dağları, Panonya Ovası ve Dinarik Dağları arasında yer alan Slovenya'nın doğal zenginlikleri içinde linyit gibi yer altı kaynaklarının yanı sıra ormanlar ve jeotermal sular önemli paya sahiptir.

Slovenya, önemli bir metal mineral kaynağı üreticisi değildir. Esas olarak demir ve demir dışı cevher ve metaller dahil olmak üzere büyük minerallerin ithalatçısıdır.

Slovenya'daki mineral kaynaklar terminolojik olarak; enerji, metal ve metal dışı madenler olarak üç bölümde sınıflandırılmaktadır. Enerji kaynakları; kahverengi kömür, linyit, petrol ve doğal gaz ile jeotermal enerjidir.

Ülkenin 1,2 milyar ton kömür kaynağına sahip olduğu tahmin edilmektedir. En büyük rezervler Velenje ve Zasavje'de yer almaktadır. AB'nin dekarbonizasyon hedeflerine ulaşmak için kömürün aşamalı olarak enerji üretiminden ve kullanımdan kaldırılmasına karar verilmiştir. Savinjsko-Šaleška bölgesi ve Velenje madeni ise Avrupa'nın en büyük ve en modern derin kömür madenciliği alanlarından biridir. Velenje Kömür Madeninin yıllık üretimi yaklaşık 3,5 milyon ton linyit kömürü olup üretim tamamen Šoštanj Termik Santralinde (TEŠ) elektrik üretimi için kullanılmaktadır.

Kömür üretiminin yıllar içinde azaltılarak, planlanan kullanım süresi boyunca (2054 yılına kadar) linyit çıkarımı öngörülmektedir.

Son yıllarda metal üretimi yapılmamaktadır. Sloven madenleri, 16. yüzyıldan metal cevherlerinin çıkarılmasının sona erdiği 20. yüzyıla kadar Avrupa'da metal cevherlerinin özellikle civa, kurşun ve çinkonun önemli bir tedarikçisi iken halihazırda ülkede metal üretimi bulunmamaktadır.

Ülkedeki maden dışı metaller; endüstriyel mineraller ve kayalar (bentonit, kuvars kumu, kalsit, endüstriyel dolomit, seramik) inşaat endüstrisi için malzemeler (tuğla kili, doğal taş kalker, tonalit, diğer doğal taşlar), kireç ve çimento endüstrisi için ham maddeler, inşaat malzemeleri-kırma taş (kalker, dolomit, magmatik ve metamorfik kayalar), çakıl ve kum ve deniz tuzudur.

Ülkede kil ve taş gibi endüstriyel ve inşaat minerallerinin çıkarılması hala aktif olup, elde edilen ürünlerin çoğunluğu iç piyasada kullanılmaktadır.

Enerji

Slovenya'nın enerji politikası hedefleri, düşük karbonlu bir topluma geçişi sağlayarak sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmada sürdürülebilir, yeşil, güvenilir ve güvenli bir enerji tedarikini sağlamaktır. Slovenya, enerjinin verimli kullanılmasına; yenilenebilir ve düşük karbon kaynaklarının daha fazla kullanılmasına büyük önem verilerek kullanımlarını aşamalı olarak durdurarak, fosil enerji kaynaklarının kullanımını ve bağımlılığını mümkün olduğunca azaltmaya çalışmayı planlamıştır.

Sera gazı emisyonlarını azaltma hedefleri doğrultusunda 2030 yılına kadar nihai enerji tüketiminde yenilenebilir enerji kaynakların oranının %27'ye ulaşması hedeflenmiştir.

Özellikle Ukrayna ve Ortadoğu'da yaşanan savaşlar sonrasında, enerji arz güvenliği ve rekabet gücü ülkenin enerji piyasasının temel zorluğudur. AB üye devletlerden biri olarak Slovenya, enerji tüketiminde yenilenebilir enerji kaynaklarının ve özellikle elektriğin kullanılmasının artırılması taahhüdünde bulunmuştur.

Ülkedeki enerji kaynakları; jeotermal enerji, hidrolik enerji, güneş enerjisi, rüzgar enerjisi, nükleer enerji, odun ve kömürdür.

Slovenya'da enerji talebinin yarıdan fazlası yerli enerji kaynaklarından karşılanmaktadır. En büyük pay yaklaşık%45 ile nükleer enerjiye ait olurken, bunu yaklaşık %37 ile yenilenebilir enerji kaynakları (hidro enerji dahil) ve %17 ile kömürden elde edilen enerji takip etmiştir. Slovenya, enerji ihtiyacının yarısından fazlasını (%55) yerli kaynaklarla karşılarken, kalan miktarı ise ithal etmiştir. Bir önceki yıla göre enerji bağımlılığında 3 puanlık azalma yaşanmıştır.

Enerji tedariğinde ise petrol ürünleri başı çekmiştir. Enerji ithalat ve ihracatı dikkate alındığında, 2024 yılında enerji arzında yaklaşık 267 bin TJ kaynak kullanılmıştır. Enerji arzının yapısında petrol ürünleri %34 ile başı çekerken, bunu %23 ile nükleer enerji, %20 ile yenilenebilir kaynaklardan (hidro enerji dahil) elde edilen enerji, %12 oranı ile kömür ve %11 ile doğal gaz takip etmiştir.

Slovenya'da 2024 yılındaki nihai enerji tüketimi yaklaşık 196.000 TJ olup bir yıl öncesine göre %3 daha fazla gerçekleşmiştir. Taşımacılık sektöründeki tüketim en büyük payı (%42) oluşturmuştur. İkinci büyük tüketici %24 ile imalat ve inşaat olmuş, bunu %22 ile haneler, %9 ile hizmet faaliyetleri ve %3 ile diğer kullanıcılar izlemiştir.

Nihai enerji tüketiminde en büyük payı petrol ürünleri (%47) alırken, bunu %23 ile elektrik, %14 ile yenilenebilir enerji, %12 ile doğal gaz, %3 ile ısı ve %1 ile katı yakıtlar takip etmiştir.

Nükleer enerji santralinde (Krško) üretilen enerjinin yarısı ikili anlaşma uyarınca Hırvatistan'a gönderilmektedir. Öte yandan, Krško bölgesinde ikinci bir nükleer santral inşa edilip edilmeyeceğine en geç 2027 yılına kadar karar verilmesi beklenilmektedir.

Jeotermal enerji yaygın olarak ve başarıyla kullanılmaktadır.

Hidroelektrik, Slovenya'nın en önemli doğal enerji kaynaklarından biridir. Ülke, Orta Avrupa'daki en iyi hidroelektrik enerji üreticilerinden biridir. Drava, Soşa, Sava akarsuları üzerinde birçok hidroelektrik enerji santrali vardır. Bunlardan bazıları; HPP Dravograd, HPP Fala, HPP Vuzenica, Mariborski Otok, Solkan Hidroelektrik Enerji Santrali , Plave 2 Hidroelektrik Enerji Santrali, Zlatoliče Hidroelektrik Enerji Santralidir. .

Slovenya'nın kendi doğal gaz kaynağı olmadığı gibi depolama tesisi ya da sıvı doğal gaz (LNG) terminali de bulunmamaktadır. Bu nedenle doğal gaz iletim sistemi ile Avusturya, İtalya ve Hırvatistan'dan doğal gaz ithal etmektedir. Ayrıca Cezayir ile 2023'ten itibaren gaz talebinin yaklaşık üçte birini karşılayacak doğal gaz arzına ilişkin bir anlaşma imzalanmıştır. Buna ilave

olarak, Azerbaycan ile 2024'te yapılan anlaşma ve Norveç'ten gelen kaynaklarla tedarik rotalarını zenginleştirmişlerdir. LNG Sloven gaz ağı, pan-Avrupa gaz iletim sisteminin bir parçasıdır. İletim şebekesinin önemli bir kısmı, iletim şebekesinde gerekli basıncı sağlayan Kidricevo ve Ajdovscina'daki kompresör istasyonlarıdır.

Orman ülkesi olan Slovenya'da odun bir diğer enerji kaynağıdır. Biyokütle enerjisi olarak odun, özellikle yüzey ısıtması ve sıcak su için kullanılmakta ve enerji sektöründe (odun yongaları ve ısıtma için paletler) ve kağıt hamuru ve kağıt endüstrisinde kullanılmaktadır.

Güneş ve rüzgar enerjisinin payı daha düşük olmakla birlikte kullanımları önemli ölçüde artmaktadır. Güneş enerjisi santrallerinde elektrik üretimi son birkaç yıldır istikrarlıdır. (Güneş enerji santrallerinden biri Sončni park Zlatoliče'dir)

Slovenya'nın şu anda sadece iki rüzgar türbini (Dolenja Vas Wind Power Plant) olmakla birlikte Altyapı Bakanlığı tarafından yeni rüzgar santralleri için ulusal imar planları hazırlanmıştır.

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

İş Kültürü

İş kültürü Avrupa iş kültürü ile benzerdir.

Slovenya piyasasına girişte en etkili yollardan biri yüz yüze görüşme yapmaktır. Özellikle bir dağıtıcı ya da alıcı ile e-posta ya da telefon yoluyla değil, yüz yüze bir toplantı yapmak daha etkili olabilmektedir.

İş çevrelerinde yaygın yabancı dil İngilizcedir.

Ülkede bir toplantıya başlarken, bitirirken ya da anlaşmaya varıldığında el sıkışmak adettir. Görüşmelerin başlangıcında kartvizit değişimi yapılır. Kartvizitlerin bir yüzünün İngilizce diğer tarafının ise Sloven dilinde bastırılması uygun olacaktır. Görüşmeler için en az on beş gün öncesinden randevu alınması yaygın olup, görüşme saatine sadık olunması beklenilmektedir.

Slovenya'daki çalışma saatleri genellikle 8-16 saat arasında olup, çalışma saatleri içinde iletişim kurulması, resmi ve dini bayramlar konusunda bilgi sahibi olunması iletişim açısından önemlidir. İlk görüşmelerde genellikle bir karar verilmez.

Tüm anlaşmalar yazılı hale getirilir ve imzalanır.

Para Kullanımı

Para birimi avrodur. Slovenya, 1 Ocak 2007 itibariyle Avro Bölgesine dahil edilmiştir.

Slovenya'da debit card (kart sahibinin hesabından alışveriş tutarını doğrudan düşüren kart) yaygın olarak kullanılmaktadır. Kredi kartlarının kullanımında da sorun yoktur. Visa, en yaygın kabul gören kredi kartı ağıdır, ancak Mastercard, American Express veya diğer küçük ağları kullanarak ödeme yapma veya nakit çekme konusunda sorun olmamaktadır.

Pasaport ve Ülkeye Geçici Giriş Vizesi Uygulaması

Slovenya, 21 Aralık 2007 itibariyle Schengen Sistemine dahil olmuştur.

Ülkeye girişte, Avrupa Topluluğu vatandaşları için pasaport ya da nüfus cüzdanı yeterlidir.

Diğer ülke vatandaşlarından istenilen belgeler, yasal geçerlilik taşıyan bir pasaport ve Slovenya Büyükelçiliği veya konsolosluklarından alınmış geçici giriş veya oturma vizeleridir.

Vize uygulamasının olmadığı ülke vatandaşları için 90 günü aşmamak ve çalışmamak kaydıyla geçici giriş hakkı mevcuttur.

Slovenya'nın vize ile ilgili uygulamalarına, Slovenya Dışişleri Bakanlığı'nın internet sitesinden ulaşabilmektedir.

Resmi Tatiller ve Mesai Saatleri

Ulusal ve dini tatil günlerine aşağıdaki linkten erişim mümkündür.:
(<https://www.gov.si/en/topics/national-holidays/>)

2026 yılı için resmi tatil günleri şöyledir:

1-2 Ocak (Yeni Yıl), 8 Şubat (Sloven Kültür günü) 6 Nisan (Paskalya), 27 Nisan (İşgale Karşı Ayaklanma Günü), 1 ve 2 Mayıs (İşçi Bayramı) 25 Haziran (Kurtuluş Günü), 15 Ağustos (Dini Bayram), 31 Ekim (Reform Günü), 1 Aralık (Ölüleri Anma Günü), 25 Aralık (Noel), 26 Aralık (Bağımsızlık Günü)

Bankalar pazartesi-cuma günleri 9:00'dan 16:00'ya kadar çalışır. Bazı bankalar öğlen 1-1,5 saat kapalı olabilmektedir.

Resmi daireler, genellikle pazartesi-cuma günleri, saat 08:00-16:00 saatleri arasında çalışmaktadır. Bazı kurumlar cuma günleri 14:00-14.30'a kadar çalışmaktadır.

Büyük mağazalarda, süpermarketlerde ve hipermarketlerde öğle tatili uygulaması yoktur. Pazar günleri büyük marketler ve alışveriş merkezleri kapalıdır.

Yerel Saat

Slovenya, Greenwich'e göre 1 saat ileridedir (GMT + 1). Yaz saatine geçilen dönemde 2 saat ileridedir (GMT+2).

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Slovenya, Dünya Bankası "Doing Business Raporuna" göre 2019 yılı baz alınarak yapılan iş yapma kolaylığı sıralamasında dünyadaki 37. ekonomidir. Yabancı yatırımlar için cazip bir pazardır.

Şirket Türleri

Şirketlerin kuruluşu, yönetimi ve organizasyonu, AB mevzuatı ile tamamen uyumlu olan Şirketler Kanunu (Companies Act) ile düzenlenir.

Şirketler Yasasında izin verilen şirket türleri;

- Kolektif şirket (družba z neomejeno odgovornostjo-d.n.o.)
- Adi komandit şirket (komanditna družba-k.d.)
- Limitet şirket (družba z omejeno odgovornostjo-d.o.o)
- Anonim şirket (delniška družba- d.d.)
- Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket (komanditna delniška družba-k.d.d.)
- Avrupa şirketi (evropska delniška družba/ Societas Europaea-SE)'dir.

Slovenya'daki çoğu şirket limitet şirket veya anonim şirket şeklinde örgütlenirken, ortaklıklar o kadar yaygın değildir. Bireyler sıklıkla şahıs şirketi (samostojni podjetnik veya s.p.) şeklinde faaliyet gösterir.

Slovenya'da bir ticari işletme kuran yabancı şirketlerin en yaygın olarak başvurduğu yöntem, bir limited şirket veya şube kurmaktır.

Tüm şirket türleri, herhangi bir yerli veya yabancı gerçek veya tüzel kişi tarafından kurulabilmektedir. Kanun, belirli bir şirket türü için en az ve en fazla kurucu sayılarını tanımlamıştır. Usulsüzlüğü önlemek adına bu alanda belirli kısıtlamalar uygulanmaktadır.

Şirketler Kanunu'nun 10. maddesinde kurucu veya ortak olamayacaklar tanımlanmıştır. Bunlardan bazıları; son 5 yıl içinde bazı suçlardan (mülkiyet ihlali, çevre ve doğal kaynaklar, çalışma ve sosyal güvenlik, ekonomi aleyhine işlenen suçlar gibi) hükümlü olanlar, bilanço vermeyen veya borcunu ödemeyenlerin listesinde %25 pay sahibi olan kişiler, kaçak işçi çalıştıran ve işçi ücretlerini ödemeyen kişilerdir.

Limitet şirket kurucularının en az bir gerçek veya tüzel kişi olması ve ortak sayısının elliyi aşmaması gerekmektedir. Slovenya'da bir limitet şirket (d.o.o) kurmak için 7.500 avro tutarında başlangıç sermayesi gerekmektedir. Kuruluş sermayesi veya taban sermaye katkısı nakit olarak veya nakit dışı bir katkı olarak ödenebilir. Gayri nakit katkısı, menkul, gayrimenkul, hak veya herhangi bir diğer nakit dışı varlık içermektedir. Başvuruda bulunmadan önce nominal sermayenin en az dörtte biri sağlanmalı ve garanti edilen tüm katkıların toplam değeri en az 7.500 avro olmalıdır.

Ortaklar ya da tek kişilik şirketlerde söz konusu kişi ana sözleşmeyi veya kuruluş belgesini imzaladığında şirket kurulur ve mahkeme sicil kaydına giriş yapıldıktan sonra tüzel kişi haline gelir.

Şirket Kurma Prosedürü

Slovenya'da ikamet etmeyenlerin Slovenya'da bir iş kurmaya başlamadan önce bir Sloven vergi numarası alması gerekmektedir.

Ülkedeki yatırım ortamı, şirket türleri, şirket, şube kurma prosedürleri, sosyal güvenlik yükümlülükleri, vergi sistemi, yatırım teşvikleri v.b. hakkında ayrıntılı bilgiye aşağıdaki linkten ulaşabilmektedir: (<https://www.sloveniabusiness.eu/business-environment/>)

Basit limitet şirketin, Slovenya'da yaklaşık 150 adet bulunan, SPOT-Tek durak İş Noktalarının herhangi birinde tescil edilmesi mümkündür. Şirketin tescili konusunda profesyonel yardım bedelsiz olarak sunulmaktadır. Bu noktalarda kurulum yapılabilmesi için belirli koşullar karşılanmalıdır. Şirket Tüzüğü için öngörülen form kullanılmalı ve kuruluş sermayesinin tamamı nakit olarak ödenmelidir. Nakit para yatırıldığına dair bankadan teyit makbuzu, ilgili vergi dairesinden alınacak vergi numarası ve iş adresi için onaylı muvafakat belgesi ve geçerli kişisel kimlik belgesi ile başvuru yapılır.

SPOT – Sloven İş Noktaları (<https://spot.gov.si/en/>)

Şube Açmak

Şube, şirket merkezinden farklı bir konumda olan bir şirketin parçasıdır. Bununla birlikte, bir şube tüzel bir kişilik değildir, ancak ana şirket tarafından gerçekleştirilen tüm faaliyetleri yerine getirebilmektedir. Yabancı bir şirketin şubesi, ana şirketin, merkezinin ve şubenin kayıtlı adının kullanılabileceği bir yabancı şirket adına tüm faaliyetlerini gerçekleştirebilir.

Slovenya'da şube açmak için ise noter aracılığıyla yetkili mahkemeye kayıt yaptırmak gerekmektedir. Söz konusu başvuru için ayrıca, ana şirketin sicil kaydı örneği, yönetimin şube açmak konusundaki yazılı kararı, kuruluş anlaşmasının noter onaylı örneği ve ana şirketin son yıla ait kısa faaliyet raporunun ibraz edilmesi gerekmektedir.

Aralarında Türkiye'nin de bulunduğu üçüncü ülkelerden şirketler merkez ofisin bulunduğu ülkede en az iki yıl boyunca kayıtlı olmaları şartıyla şube açabilirler.

(<https://spot.gov.si/en/info/company-registration/branch/>)

Sigorta

Slovenya'da sosyal güvenlik primleri, Sosyal Güvenlik Katkıları Yasası ve diğer yasalarla düzenlenir. Sosyal güvenlik sistemi, tüm çalışanlar ve işverenler tarafından ödenen katkılara dayanır. Hem işverenler hem de çalışanlar zorunlu sosyal güvenlik primleri öder.

Zorunlu sosyal güvenlik sigortaları tüm çalışanlar için yapılması zorunlu sigortalardır. Bunlar;

- Emeklilik ve malullük,
- Sağlık
- İşsizlik
- Doğum izni sigortasıdır.

İşveren, çalışanı zorunlu olarak bunlar için kaydettirmelidir.

Zorunlu sosyal sigortalar için yetkili makam Slovenya Sağlık Sigortası Enstitüsü'dür. İşveren ve çalışan tarafından ödenen katkı payları Sosyal Güvenlik Katkısı Ödeme Yasası (Social Security Contributions Payment Act) uyarınca hesaplanmaktadır.

Sosyal Güvenlik Katkı Payları	İşçi Payı (%)	İşveren Payı (%)
Emeklilik sigortası	15,50	8,85
Sağlık sigortası	6,36	6,56
İşsizlik sigortası	0,10	0,10
Doğum izni	0,14	0,06
İşyerinde kaza veya meslek hastalığı		0,53
TOPLAM	22,10	16,10

Slovenya ile Türkiye arasında ikili Sosyal Güvenlik Anlaşması 27/03/2026 tarihinde imzalanmış olup yürürlüğe girmesi için ülkelerin iç onay süreçlerinin tamamlanması beklenmektedir.

(<https://spot.gov.si/en/info/employees/social-security-and-insurance/>)

Bankacılık Mevzuatı

Slovenya 1 Ocak 2007 tarihinden itibaren avroya geçerek Avrupa Merkez Bankaları Sistemi'ne uyum sağlanmış ve Avrupa Merkez Bankası'nın yetkileri tanınmıştır. AB para politikaları Avrupa Merkez Bankası tarafından yürütülmektedir.

(<https://www.gov.si/en/topics/bancnistvo/>)

Slovenya'da Faaliyet Gösteren Bankalar

Slovenya Merkez Bankası, Banka Slovenije'dir.

Bankacılık sisteminde 3 tür banka vardır ;

- Bankalar
- Tasarruf Bankaları
- Resmi Kredi Kuruluşları

Slovenya'da faaliyet gösteren 10 adet banka bulunmakta olup, bunların en önemlileri NLB , OTPbanka, Unicredit, Intesa Sanpaolo Bank, Addiko Bank'dır.

Tasarruf Bankaları; Delavska Hranilnica, Hranilnica LON, Primorska Hranilnica'dır.

Resmi Kredi Kuruluşlarının listesi Banka Slovenije sitesinde yer almaktadır.

Vizeler

Seyahat Vizesi

Umuma mahsus pasaport hamilleri vizeye tabidir. diplomatik, hizmet ve hususi pasaport hamilleri ise 180 gün içinde 90 günü aşmamak kaydıyla, Slovenya'ya yapacakları seyahatlerinde vizeden muaftır.

Başvurular Slovenya Cumhuriyeti Diplomatik Misyon veya Konsolosluklarına yapılmaktadır. İstanbul'dan yapılan Slovenya vizesi başvurularında Macaristan Konsololuğu yetkili kılınmıştır.

(<https://spot.gov.si/en/info/how-can-non-eu-nationals-start-a-business-in-slovenia/>)

(<https://www.gov.si/en/representations/embassy-ankara/visa-information/>)

Çalışma ve Oturma İzinleri

Slovenya göç mevzuatında Avrupa Topluluğu rejimine tabi olan yabancılar ile genel göçmenlik kurallarına tabi olan yabancılar arasında ayırım bulunmaktadır.

AB üyesi devletlerin vatandaşları:

AB üyesi diğer devletlerden, Avrupa Ekonomik Bölgesinden veya İsviçre'den gelen ve Avrupa Topluluğu rejimine tabi olan çalışanlar ya da serbest meslek sahipleri için çalışma izni gerekmemektedir. Bu kişiler, Slovenya vatandaşları ile aynı çalışma haklarına sahiptir.

AB üyesi olmayan devletlerin vatandaşları:

AB üyesi olmayan ülkelerden gelen tüm yabancılar, Slovenya'da ikamet etmek ve çalışmak için tek bir izin almalıdır. Bunun için tek bir başvuru yapılır, yani ilk önce çalışma izni alınmasına gerek yoktur.

Çalışma iznine başvurma ve bu belgeyi alma prosedürü yaklaşık 60 gün sürmektedir. Başvurular Slovenya Cumhuriyeti Diplomatik Misyon veya Konsolosluklarına yapılmaktadır.

Başvurular incelenmek üzere Slovenya Cumhuriyeti idari birimine gönderilir. Tek ikamet ve çalışma izninin verilmesinden sorumlu idari birim, resen, tek ikamet ve çalışma izni konusunda Slovenya İstihdam Servisi'nin rızasını alarak başvuruyu sonuçlandırmaktadır.

Tüm koşullar yerine getirildiğinde, idari birim bir izin verir ve bunu yabancı işçiye teslim edileceği diplomatik misyona veya konsololuğa geri gönderir.

Tek izin hakkında daha fazla bilgi aşağıdaki web sitesinde bulunmaktadır:
(<https://infotujci.si/en/third-country-nationals/employment/>)

Çalışma izni ve maaşlı işçi çalıştırma izni hakkında ayrıntılı bilgiye (<https://spot.gov.si/en/info/how-can-non-eu-nationals-start-a-business-in-slovenia>) linkinden ulaşılabilmektedir.

Kaynak: T.C. Lüblıyana Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği